

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ – ΕΥ ΖΗΝ

1. Ψυχική Υγεία

« Κάθε αλλαγή μια φωτεινή αρχή! »

Μικρές ηλιαχτίδες ενδυνάμωσης και φροντίδας μέσα από το... παράθυρο»

Κοινωνικο-συναισθηματική υποστήριξη μαθητών/τριών για την ομαλή μετάβαση στο Νηπιαγωγείο και στην Α΄ Δημοτικού

Ιωάννα Μενδρινού

Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Το πρόγραμμα «Κάθε αλλαγή μία φωτεινή αρχή!» αποτελεί μία δομημένη εκπαιδευτική παρέμβαση στο πλαίσιο των εργαστηρίων καλλιέργειας δεξιοτήτων, για την κοινωνικο-συναισθηματική υποστήριξη και ενδυνάμωση μαθητών πρώιμης παιδικής και πρωτοσχολικής ηλικίας σε περιόδους αλλαγών. Ειδικότερα, επικεντρώνεται στο ζήτημα της μετάβασης, της υποδοχής και των διεργασιών ομαλής προσαρμογής των μαθητών/-τριών στο Νηπιαγωγείο και στην Α΄ Δημοτικού. Σε δύο σημαντικές επομένως, στιγμές στη ζωή τους, καθοριστικές για την ψυχοκοινωνική εξέλιξη και τη σχολική τους πορεία και πρόοδο.

Η μετάβαση είναι ένα ατομικό, προσωπικό, ιδιαίτερο και μοναδικό βίωμα για το κάθε άτομο, το οποίο συνδέεται με αλλαγές ρόλων και περιβαλλοντικών συνθηκών. Χαρακτηρίζει την πορεία από ένα γνώριμο και οικείο σε ένα άγνωστο περιβάλλον σηματοδοτώντας την ύπαρξη πλήθους αλλαγών που επιδρούν στην ζωή του ατόμου. Στο πλαίσιο αυτό, η συναίσθηση της αλλαγής που βιώνει το υποκείμενο διεγείρει μηχανισμούς προσαρμογής και αντίδρασης στα εμπόδια που επιφέρουν ανισορροπία.

Για το παιδί, η μετάβαση, είτε ως το πρώτο κοινωνικοποιητικό πέρασμα από το σπίτι στο σχολείο (πρώτη φοίτηση) είτε από το ένα σχολείο σε ένα νέο της επόμενης βαθμίδας (από τον Παιδικό Σταθμό στο Νηπιαγωγείο ή από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό), αποτελεί μία διαδικασία διαχείρισης πρωτόγνωρων συνθηκών και αλλαγών, όχι πάντα εύκολη. Ιδιαίτερα δε, αν υπολογιστούν και οι περιπτώσεις στις οποίες η προσέλευση το φθινόπωρο στο σχολείο, επιβαρύνεται και από άλλες αλλαγές, όπως η μετακόμιση σε νέο σπίτι, σε άλλη πόλη ή χώρα.

Σε κάθε περίπτωση, πρόκειται για μία διαδικασία αλλαγής, αποχωρισμού (προσωρινού μεν αλλά αποχωρισμού) και αποχαιρετισμού, χαιρετισμού και υποδοχής ή αποδοχής και βεβαίως προσαρμογής σε ένα νέο, άγνωστο πλαίσιο με διαφορετικές απαιτήσεις. Τόσο οι αντιδράσεις όσο και οι επιπτώσεις ποικίλουν κατά περίπτωση, και είναι λιγότερο ή περισσότερο έντονες, έκδηλες ή μη, για μεγάλο χρονικό διάστημα στη ζωή του παιδιού αλλά και της οικογένειάς του. Σχετίζονται με ένα πλέγμα παραγόντων όπως η ετοιμότητα της οικογένειας και του ευρύτερου περιβάλλοντος, του σχολείου (ή παιδικού σταθμού) από το οποίο «φεύγει» το παιδί και του σχολείου στο οποίο «εισέρχεται» και που οφείλει να υποστηρίξει τα παιδιά και την οικογένεια ώστε να ξεπεραστούν οι όποιες δυσκολίες εμφανιστούν. Εξαρτάται τέλος, σε σημαντικότατο βαθμό από το επίπεδο ανάπτυξης των ατομικών δεξιοτήτων του παιδιού που θεωρούνται απαραίτητες για την φοίτησή του στο νηπιαγωγείο ή στην επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα. Η θετική ανταπόκριση ως εκ τούτου, συνδέεται με ευχάριστα συναισθήματα μεταξύ των οποίων είναι η χαρά, η αυτοπεποίθηση, η ικανοποίηση, η ευχαρίστηση και τα κίνητρα για περαιτέρω εξέλιξη, ενώ η αρνητική, με συναισθήματα άγχους, φόβου, αγωνίας, άρνησης, ενόχλησης, αναστάτωσης και αβεβαιότητας.

Οι κύριες προκλήσεις που καλείται να διαχειριστεί το παιδί κατά τη μετάβασή του στο νέο σχολικό πλαίσιο είναι: η απομάκρυνσή του(αποχωρισμός) από το στενό οικογενειακό περιβάλλον, η ανατροπή της καθημερινότητας και των συνηθειών, η αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος (χωροταξία, λειτουργικές δομές), προγράμματος και

πλαίσιου διδασκαλίας, εκπαιδευτικού και συμμαθητών, οι γνωστικές και κοινωνικές προκλήσεις ή και η διαφοροποίηση της καθημερινότητας μετά τη λήξη του σχολικού προγράμματος. Η αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών φαίνεται ότι επιδρά θετικά στην εξέλιξη και την πρόοδό του, ενώ μία αναποτελεσματική προσέγγιση ή η έλλειψη προσέγγισης και διαχείρισης, μπορεί να σημαδέψει την μετέπειτα πορεία του ως μια τραυματική εμπειρία. Καθοριστικοί, συνοψίζοντας, για το λόγο αυτό, παράγοντες που συμβάλλουν στην ομαλή μετάβαση του παιδιού στο σχολείο είναι: οι εκπαιδευτικοί αναφορικά με τη σχέση που αναπτύσσουν με το κάθε παιδί, οι γονείς και κατά κύριο λόγο η μητέρα, και το ευρύτερο περιβάλλον το οποίο επηρεάζει το παιδί και εντός του οποίου αισθάνεται ασφάλεια και εμπιστοσύνη.

Το πρόγραμμα «Κάθε αλλαγή μια φωτεινή αρχή!», αποτελεί μία δομημένη πρόταση επτά τριώρων εργαστηρίων δεξιοτήτων που στοχεύει στην κοινωνικο-συναισθηματική **υποστήριξη και ομαλή προσαρμογή** των παιδιών στο σχολείο **μέσα από μία θετική, αισιόδοξη και οραματική προοπτική** που επενδύει στα αποθέματα δεξιοτήτων, ικανοτήτων, αξιών και εμπειριών των μαθητών/-τριών, στη σύνδεση με την ομάδα των συνομηλίκων και το χώρο του νέου σχολείου ως τόπου χαράς και δημιουργίας, και τελικά, στην καλλιέργεια δεξιοτήτων του 21^{ου} αιώνα (4cs) και δεξιοτήτων ζωής και του νου, με έμφαση στην ενίσχυση της ψυχικής ανθεκτικότητας.

Με τον όρο ψυχική ανθεκτικότητα - ελαστικότητα (Resilience) ορίζεται η ικανότητα του ατόμου να ανακάμπτει και να ξεπερνά τις αντιξοότητες, τις στρεσογόνες καταστάσεις, τις κρίσεις και τις αλλαγές, και να συνεχίζει με την εξέλιξή του. Αφορά σε ένα σύνολο δεξιοτήτων οι οποίες καλλιεργούνται και μπορούν να βελτιωθούν με την εκπαίδευση και την άσκηση σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο (Linde-Leimer & Wenzel, 2014; Doll & Brehm, 2009). Όσο πιο ανθεκτικοί είναι οι άνθρωποι τόσο περισσότερο μπορούν να αντέξουν και να προσαρμοστούν στις αλλαγές και στις δυσκολίες της ζωής αντιμετωπίζοντας αποτελεσματικότερα το άγχος και τις ανασφάλειές τους.

Μεταξύ των τρόπων ενίσχυσης της ψυχικής ανθεκτικότητας επισημαίνονται οι εξής: - Φροντίδα εαυτού με έμφαση στις ανάγκες και τα συναισθήματα - Στοχοθέτηση μέσα από ρεαλιστικούς, εφικτούς στόχους - Καλλιέργεια θετικής αυτό-εικόνας – Αυτοπεποίθηση - Υιοθέτηση υγιών σκέψεων στο πλαίσιο μιας ευρύτερης προοπτικής - Εστίαση σε αποθέματα και παρελθούσες εμπειρίες –πηγές ενδυνάμωσης - Αυτορρύθμιση – Διαχείριση συναισθημάτων-Υιοθέτηση ενός υγιεινού τρόπου ζωής - Βίωση συναισθημάτων αντί αποφυγής - Ανάλυση δράσης αντί υποχώρησης – Αποφασιστικότητα - Σύνδεση με σημαντικούς άλλους.

Ο σχεδιασμός του προγράμματος λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, βασίζεται στην κατανόηση της επίδρασης των αλλαγών στα άτομα, αναμενόμενων ή απρόσμενων (για το παιδί που είναι ψυχο-συναισθηματικά ανέτοιμο). Επίδραση, η οποία μπορεί να είναι ορατή ή όχι, να βιώνεται και να εκφράζεται άμεσα ή με καθυστέρηση, με βίωση διαφορετικής έντασης συναισθημάτων ή και ψυχοσωματικών αντιδράσεων.

Ξεχωριστή σημασία αποδίδεται στις δύο διεργασίες που επισύρει η μετάβαση: του “αποχαιρετισμού” προσωρινός) και του “χαιρετισμού-καλωσορίσματος” κατά την υποδοχή στο σχολείο. Στη σύνδεση του ΠΡΙΝ με το ΤΩΡΑ, μέσα από προσωπικές αφηγήσεις και αγαπημένα αντικείμενα που φέρνουν οι μαθητές/-ήτριες στο σχολείο από το σπίτι, το προηγούμενο σχολείο, ή τόπο. Στην αναγνώριση και ανάδειξη των

αποθεμάτων, των ιδεών και των σκέψεων κάθε μαθητή/-ήτριας ως εφελθρίου μίας δυναμικής, δημιουργικής και ενεργούς προσαρμογής κατά τη διάρκεια της οποίας συλλαμβάνει πρωτότυπες ιδέες και αναλαμβάνει την υλοποίηση συνεργατικών δράσεων που τον/την συνδέουν ουσιαστικά με την ομάδα και συγχρόνως τον/την κάνουν να αισθάνεται περήφανος/-η.

Θεωρώντας ότι η επίγνωση των εσωτερικών και εξωτερικών πόρων ενός ατόμου μπορεί να το βοηθήσει να αντιμετωπίσει όχι μόνο με αποτελεσματικότητα νέες και στρεσογόνες συνθήκες αλλά και με επιτυχία, νέες προκλήσεις που αναδύονται μπροστά του, η συστημική διαλεκτική προσέγγιση και ειδικότερα η Καταξιοτική Συστημική διερεύνηση, η οποία ανήκει στην ευρύτερη οικογένεια των Συστημικών Πρακτικών, προκρίθηκε ως η καταλληλότερη μεθοδολογική προσέγγιση. Σύμφωνα με τη Συστημική προσέγγιση, ο άνθρωπος είναι ένα σύστημα, τα μέρη του οποίου χρειάζεται να επικοινωνούν μεταξύ τους όπως και με άλλα συστήματα με τα οποία σχετίζεται. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το σύστημα ζει και εξελίσσεται. Η Καταξιοτική προσέγγιση επικεντρώνεται στη διερεύνηση των αποθεμάτων, των αναγκών, των επιθυμιών και των οραματισμών που έχουν τα άτομα, οι ομάδες ή τα ευρύτερα συστήματα. Δηλαδή, στην ανακάλυψη των ικανοτήτων, τη σύνδεση με τις ανάγκες, τις επιθυμίες και τα όνειρα για το μέλλον, τον σχεδιασμό δράσεων που θα οδηγήσουν στην πραγματοποίηση των επιθυμιών, καθώς και στα βήματα που χρειάζεται να γίνουν για την υλοποίησή τους.

Μέσα από το μυθοπλαστικό πλαίσιο που παρέχει η παρουσία της Μικρής Ηλιαχτίδας, αγγελιοφόρου και προστατευόμενης του Ήλιου, το παιδί οδηγείται σταδιακά, με δημιουργικό και ελκυστικό τρόπο στη διερεύνηση του χώρου και του εαυτού, στην κατανόηση της μοναδικότητας και της ευθύνης απέναντι στον εαυτό και τους άλλους, στη σύνδεση με την ομάδα των συνομηλίκων και με το σχολείο, στο όνειρο, και στον σχεδιασμό και υλοποίηση ενός έργου προσφοράς και προόδου που μοιράζεται με τους συμμαθητές/-ήτριες και προσφέρεται στην κοινότητα. Σε δράσεις επομένως, που απαιτούν συναίσθηση και ενσυναίσθηση, παραγωγική και οργανωσιακή σκέψη, ατομικές και κοινωνικές δεξιότητες.

Εν κατακλείδι, με βασικά υλικά τα αποθέματα, τη σύνδεση, τις επιθυμίες και τα όνειρα των παιδιών, αλλά και την αναγκαία επιστράτευση της φαντασίας, το πρόγραμμα ευελπιστεί να ενισχύσει τους μικρούς μαθητές/-ήτριες ώστε να αντέχουν και να διαχειρίζονται τις «αλλαγές» της ζωής και μέσα από αυτές να εξελίσσονται και να προοδεύουν.

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές Νηπιαγωγείου-Α' Δημοτικού και στοχεύει στην καλλιέργεια δεξιοτήτων για την ενίσχυση της ψυχικής ανθεκτικότητας, τη διαχείριση, ομαλή μετάβαση και προσαρμογή στις αλλαγές που επιφέρει η πρώτη φοίτηση ή η φοίτηση σε νέο σχολείο (αλλαγή εκπαιδευτικής βαθμίδας). Συστήνεται η υλοποίησή του στην εκκίνηση της σχολικής χρονιάς και η επέκτασή του με διάχυση σε όλο το σχολικό πρόγραμμα.

Προετοιμασία Υλικού:

- **Μία κούκλα:** Η Μικρή Ηλιαχτίδα (κατά προτίμηση μία αυτοσχέδια κούκλα-μαρότ με αναγκαίο στοιχείο του κοστουμιού της μία μακριά κορδέλα, όπως της ρυθμικής γυμναστικής. Εναλλακτικά: μία δαχτυλόκουκλα ή γαντόκουκλα).

Σημαντικές παράμετροι για τη δημιουργία ελκυστικού κλίματος (έκπληξη, προσδοκία), το χτίσιμο της ταυτότητας και της αληθοφάνειας του χαρακτήρα της κούκλας, η **είσοδος και έξοδος** της να μεθοδεύεται και να γίνεται από το ... παράθυρο (ήχος-έκπληξη, εντυπωσιακή είσοδος με κίνηση στο χώρο). Η **ρουτίνα υποδοχής** της ηλιαχτίδας να περιλαμβάνει οπωσδήποτε την «**καλημέρα**» (προαιρετικά, εμπλουτισμός με σχετικό τραγούδι) ενώ κατά την αποχώρησή της η Μικρή Ηλιαχτίδα να χαιρετά με τα εξής λόγια: «Γεια σας παιδιά. **Μέχρι την επόμενη συνάντησή μας, να φροντίζετε τον εαυτό σας. Παίζουμε, χαμογελάμε, ονειρευόμαστε. Θα τα πούμε σύντομα!**». Στο κλείσιμο του προγράμματος αποχαιρετά ως εξής: «**Ήρθε λοιπόν, η ώρα να σας αποχαιρετήσω ... Μην ξεχνάτε να φροντίζετε τον εαυτό σας, τους φίλους, και το σχολείο σας. Να παίζετε, να χαμογελάτε, να ονειρευόσαστε, να συνεργάζεστε, να δημιουργείτε,. Να απολαμβάνετε το φως του Ήλιου. Όσο για μένα, θα είμαι παντού όπου κι αν είστε!**» [Δείτε σχετικές κάρτες στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ].

- Δύο γράμματα του Ήλιου (αποστέλλονται με την Μικρή Ηλιαχτίδα) [Διατίθενται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ].

-Ενδεικτικά Ατομικά Φύλλα Εργασίας για το portfolio [Ενδεικτικά Πρότυπα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ]

-Ενδεικτικά πρότυπα ατομικών Φύλλων Αξιολόγησης από τον μαθητή [Ενδεικτικά Πρότυπα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ].

-Ενημέρωση – Επιστολές/ Προσκλήσεις προς τους γονείς/κηδεμόνες:

1^η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ/ΕΠΙΣΤΟΛΗ πριν την έναρξη του προγράμματος: ενημέρωση για το πρόγραμμα με αναφορά στην αξία της συνεισφοράς και συνεργασίας τους με το σχολείο και τον/την εκπαιδευτικό ως προαπαιτούμενο για την επίτευξη των στόχων του. Συναίνεση για φωτογράφιση/βιντεοσκόπηση των δράσεων με σκοπό την παρουσίασή τους στη σχολική κοινότητα ή τη δημιουργία αναμνηστικού λευκώματος.

2^η ΕΠΙΣΤΟΛΗ (μετά το 1^ο εργαστήριο): ενημέρωση για την εκκίνηση του προγράμματος και για τη δραστηριότητα παρουσίασης στο 2ο εργαστήριο, ενός αγαπημένου ή σημαντικού αντικειμένου του/της μαθητή/-ήτριας το οποίο συνδέεται με στιγμές στο σπίτι και την οικογένεια (κούκλα, παιχνίδι, χρηστικό αντικείμενο, φωτογραφία, ή άλλο) ή εναλλακτικά με το προηγούμενο σχολείο, τόπο καταγωγής, κ.λπ. Επισήμανση της παιδαγωγικής σημασίας που έχει η έγκαιρη παράδοση του αντικειμένου στον/την εκπαιδευτικό σε συνεργασία με το μαθητή/-ήτρια και η τήρηση «μυστικότητας» (διατήρηση του στοιχείου έκπληξης προς τους συμμαθητές/-τριες).

3^η ΕΠΙΣΤΟΛΗ (μετά το 5^ο εργαστήριο): ενημέρωση για το σχέδιο δράσης των μαθητών/-τριών και τον προγραμματισμό υλοποίησής του, τη συμμετοχή τους είτε με την παροχή υλικού, άλλης βοήθειας ή και ενεργούς παρουσίας, κατά περίπτωση.

4^η ΕΠΙΣΤΟΛΗ/-ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ (στο 7^ο εργαστήριο ή και μετά): πρόσκληση στην παρουσίαση της δράσης / έργου που υλοποιήθηκε από τους μαθητές/-ήτριες και αναφορά στη δυνατότητα συμβολής όλων στην οργάνωση μιας μικρής γιορτής επιβράβευσης και παράδοσης των επαίνων “περηφάνειας”.

ΡΟΥΤΙΝΕΣ ΣΚΕΨΗΣ:

Στρατηγικές που γίνονται μέρος του ιστού της καθημερινής ζωής στην τάξη συμβάλλοντας στην καλλιέργεια δεξιοτήτων **του νου**, και ειδικότερα στην επέκταση

και εμβάθυνση της σκέψης των μαθητών, στην ανάπτυξη κριτικο-στοχαστικής, αναστοχαστικής / μεταγνωστικής, δημιουργικής σκέψης (**Project Zero's Thinking Routines Toolbox** του **Harvard Graduate School of Education** (Διατίθενται στο: <http://www.pz.harvard.edu/thinking-routines>).

Εν προκειμένω, αξιοποιούνται οι εξής ρουτίνες σκέψης:

1. [Δες] **See**, [Σκέψου] **Think**, [Αναρωτήσου] **Wonder**
2. [Χρώμα] **Color**, [Σύμβολο] **Symbol**, [Εικόνα] **Image** (Ποιο χρώμα/σύμβολο/εικόνα θα αντιπροσώπευε ή απέδιδε καλύτερα την ουσία μιας βασικής ιδέας;)
3. Φαντάσου εάν **/Imagine if**": «Με ποιον τρόπο μπορεί κάτι να γίνει πιο αποτελεσματικό/ χρήσιμο/όμορφο;»
4. Σκέψου, Μοιράσου τις σκέψεις σου με κάποιον άλλο **/Think, Pair, Share**
5. Νόμιζα ... Τώρα Νομίζω ... **/I used to think... Now, I think...**

- Προαιρετική επίδοση Βεβαίωσης Παρουσίασης στο τέλος του 2^{ου} Εργαστηρίου
- Επίδοση στο τέλος του προγράμματος **Επαίνου Περηφάνειας** σε όλους τους/τις μαθήτριες, στον οποίο να αναγράφεται η ημερομηνία, ο τίτλος του προγράμματος, το ονοματεπώνυμο του μαθητή, η τάξη και η συμμετοχή του στο έργο.. Ο/η εκπαιδευτικός συμπληρώνει από τη λίστα υπερηφάνειας τον λόγο για τον οποίο αισθάνεται κάθε μαθητής/ήτρια περήφανος./η : «Νιώθω περήφανος/η γιατί ...»

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΟ		ΤΜΗΜΑ.....	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:
Θεματική	1. Ζω καλύτερα – Ευ Ζην	Υποθεματική	Ψυχική Υγεία
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Νηπιαγωγείο-Α΄ Δημοτικού		
Τίτλος	<p>Κάθε αλλαγή μια φωτεινή αρχή! Μικρές ηλιαχτίδες ενδυνάμωσης και φροντίδας μέσα από το ... παράθυρο! Κοινωνικο-συναισθηματική υποστήριξη μαθητών/τριών για την ομαλή μετάβαση στο Νηπιαγωγείο και την Α΄ Δημοτικού</p>		
Δεξιότητες στόχευσης του προγράμματος	<p>A1. Δεξιότητες μάθησης 21ου αιώνα (4cs)</p> <p>A3. Παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας</p> <p>B1. Δεξιότητες της κοινωνικής ζωής</p> <p>B3. Δεξιότητες διαμεσολάβησης και κοινωνικής ενσυναίσθησης</p> <p>Δ1. Στρατηγική Σκέψη</p> <p>Δ2. Πλάγια σκέψη</p> <p>Δ3. Ρουτίνες σκέψης και αναστοχασμός</p> <p>Δ4. Κατασκευές, παιχνίδια, εφαρμογές</p>		
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	«Ψυχική και Συναισθηματική Υγεία - Πρόληψη»		

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/-ήτριες :</p> <ul style="list-style-type: none"> - να εξοικειωθούν και να αισθανθούν ασφάλεια στο καινούργιο περιβάλλον -να διεγερθεί η περιέργεια, το ενδιαφέρον, η φαντασία τους - να γνωρίσουν και να συνδεθούν με το χώρο και τα πρόσωπα - να παρατηρούν, να συγκεντρώνονται - να ακούν τον/την συνομιλητή/-ήτριά τους - να εκφράζονται με λεκτικό και μη λεκτικό τρόπο -να σκέφτονται δημιουργικά και μεταφορικά -να εντοπίζουν και να αναπαριστούν με εναλλακτικούς τρόπους την ουσία των ιδεών μέσα από εικόνες και κείμενα -να ερμηνεύουν - να εκφράζουν και να μοιράζονται με δημιουργικό τρόπο συναισθήματα και ιδέες <p>Χρόνος: Σε 3 διδακτικές ώρες</p> <p>Απαιτούμενα Υλικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Η Μικρή Ηλιαχτίδα (αυτοσχέδια κούκλα) - 1° Γράμμα του Ήλιου [στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ] - Ένα κίτρινο ή χρυσαφί κουβάρι -Το καπέλο (κίτρινο) της Ηλιαχτίδας -Χορευτική Μουσική -Υλικά ζωγραφικής, λευκό κανσόν -Χρωματιστά γλωσσοπίεστρα ή κάρτες ή κορδέλες, τόσα όσα οι μαθητές/ήτριες της τάξης, σε τρία χρώματα. Ένα χρώμα για κάθε ημέρα παρουσίασης - «Μια ακτινοκορδέλα ..»-Φύλλο εργασίας (portfolio) [Ενδεικτικό Πρότυπο στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ] - 1° Φύλλο αξιολόγησης μαθητή [Ενδεικτικό Πρότυπο στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ] * 2^η Επιστολή προς τους γονείς 	<p style="text-align: center;">1. Ένα γράμμα & μια επίσκεψη /Εισαγωγή-Σύνδεση-Συμβόλαιο</p> 	<p>1.1. Ένα γράμμα & μια απρόσμενη επισκέπτης Εμφάνιση της “Μικρής Ηλιαχτίδας” από το παράθυρο” Παρουσίαση στοιχείων της ταυτότητάς της.</p> <ul style="list-style-type: none"> - “<u>Καλημέρα με ηχώ</u>”: -<u>Το γράμμα του Ήλιου</u>: Ανάγνωση και Συζήτηση με αξιοποίηση της ρουτίνας σκέψης “See [εδώ Listen], Think, Wonder”. - «<u>Το κουβάρι της μικρής ηλιαχτίδας</u>»: Παιχνίδι γνωριμίας και σύνδεσης, στον κύκλο. - «<u>Μια ακτινοκορδέλα από το σπίτι στο σχολείο</u>» – Φύλλο εργασίας (portfolio) με– αξιοποίηση της ρουτίνας σκέψης: <i>Color, Symbol, Image</i> <p>1.2. Παιχνίδια με τη μικρή ηλιαχτίδα στο χώρο της τάξης</p> <ul style="list-style-type: none"> - “<u>Η Ηλιαχτίδα οδηγός</u>”: - <u>Ο Χορός της Ηλιαχτίδας</u>. & «<u>Οι μικροί ηλιο-εξερευνητές</u>». -<u>1° Φύλλο Αξιολόγησης μαθητή</u> <p>1.3. Κατασκευή <u>-Ο Ήλιος της τάξης μας</u>: Συνεργατική δράση</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Ενημέρωση για το επόμενο εργαστήριο</u>: Παρουσίαση αγαπημένου αντικειμένου από το σπίτι. - <u>Χωρισμός σε τρεις ομάδες</u>- Ένα χρώμα για κάθε μέρα παρουσίασης -Αποχαιρετισμός της Μικρής Ηλιαχτίδας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/-ήτριες να:</p> <ul style="list-style-type: none"> -να εκφράζονται λεκτικά και μη λεκτικά - να μοιραστούν προσωπικές εμπειρίες και να επικοινωνήσουν - να στοχάζονται σε σχέση με τον εαυτό τους και να αναστοχάζονται μέσα από την επαφή με τις αφηγήσεις των άλλων (συγκριτολογική σκέψη, μεταγνώση) -να διερευνήσουν αποθέματα και ικανότητες - να ενισχύσουν την αυτοεκτίμησή τους -να ακούν ενεργητικά -να θέτουν ερωτήσεις <p>Χρόνος: Σε 3 διδακτικές ώρες/ Σε 3 διαφορετικές ημέρες της εβδομάδας *Κάθε ΜΕΡΑ ένα ΧΡΩΜΑ</p> <p>Απαιτούμενα Υλικά/Υποδομή:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ειδικό αποθηκευτικό κουτί ή χώρος για την παραλαβή των “αγαπημένων αντικειμένων” από το σπίτι των μαθητών/-τριών ώστε να μην αποκαλυφθούν πριν τη στιγμή της παρουσίασής τους -Τα Αντικείμενα από το σπίτι -Φωτογραφική μηχανή ή κάμερα - Διαμόρφωση χώρου: π.χ. ειδική καρέκλα παρουσιάσεων ή καρέκλα εκπομπής για τον προσκεκλημένο ομιλητή -2^ο Φύλλο Αξιολόγησης: «Πώς νιώθω που παρουσίασα ...» [Ενδεικτικό πρότυπο στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ] - Βραχιολάκια από κίτρινο αφρώδες υλικό, κορδέλα χρυσαφί ή νήμα (όπως τα βραχιολάκια του Μάρτη) <p>*ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ: Βεβαιώσεις παρουσίασης</p>	<p>2. Αφηγήσεις & αντικείμενα που συνδέουν σπίτι & σχολείο με μία ... αχτινοκορδέλα</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -Παραλαβή αντικειμένων από τους γονείς/κηδεμόνες <p><u>*Ενδεικτική πρόταση παρουσίασης από κάθε μαθητή/ήτρια του αντικειμένου:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Καρέκλα παρουσιάσεων - «Είμαι ο/η [όνομα] και έφερα απ’ το σπίτι κατιτί. Μήπως θέλει κάποιος να το βρει;» (α) ερωτήσεις ώσπου να το βρουν ή (β) παντομίμα <p><u>*Παρουσίαση των αντικειμένων</u> Ερωτήσεις ανάδειξης του τρόπου απόκτησης του αντικειμένου (Πώς; Ποιος;), της χρήσης του (Τι;) και της συναισθηματικής σχέσης με το παιδί (Γιατί είναι το αγαπημένο σου;)</p> <p>-2^ο Φύλλο Αξιολόγησης μαθητή</p> <p><u>*Προσφορά “δώρου” από τον Ήλιο και τη Μικρή Ηλιαχτίδα:</u> βραχιολάκια-ηλιαχτίδες που μπορούν να φορούν οι μαθητές/-ήτριες κατά τη διάρκεια του προγράμματος (στο τέλος των παρουσιάσεων).</p>

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/ήτριες να:</p> <ul style="list-style-type: none"> -να αναγνωρίζουν, να αντιλαμβάνονται, να εκφράζουν, να ονομάζουν τα συναισθήματά τους - να αντιληφθούν τη σχέση μεταξύ συναισθημάτων, σώματος και εαυτού - να αντιληφθούν ότι τα ίδια συναισθήματα μπορεί να βιώνουν και άλλοι -να αποδέχονται τα αρνητικά και τα θετικά συναισθήματα και να τα διαχειρίζονται - να εκφράζονται λεκτικά και μη λεκτικά - να επικοινωνούν ποιοτικά, ομαδικά και συνεργατικά με τους συνομήλικους -να παρατηρούν, να στοχάζονται και αναστοχάζονται, διευρύνοντας τη σχέση και γνώση του εαυτού (αυτογνωσία & αυτοπεποίθηση) -να “μπαίνουν” στη θέση του άλλου - να κάνουν συνδέσεις μεταξύ νέων ιδεών και προηγούμενων γνώσεων. -να αντιληφθούν τη διαφορετικότητα και τη μοναδικότητά τους - να προβληματιστούν αναφορικά με ζητήματα αυτοφροντίδας, υγιεινής και υγείας του σώματος -να υιοθετούν υγιεινά πρότυπα ζωής <p>Χρόνος: Σε 3 διδακτικές ώρες</p> <p>Απαιτούμενα Υλικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Τα βραχιολάκια-ηλιαχτίδες (στο δεξί χέρι) -Χρωματιστά γλωσσοπίεστρα, κάρτες, κ.λπ. -Κάρτες συναισθημάτων (emoji, εικόνες από διαδίκτυο, πίνακες ζωγραφικής, κ.λπ.): αγάπη, θυμός, φόβος, χαρά, λύπη, έκπληξη, κ.λπ. -- Φύλλο Εργασίας (portfolio): «Εγώ και η δική μου καλημέρα στο σχολείο» » [Ενδεικτικό Πρότυπο στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ] --Ενδεικτική λίστα «Υγιεινά Πρότυπα Ζωής [Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ] -Υλικά χειροτεχνίας-εικόνες από περιοδικά ή από το διαδίκτυο. 	<p style="text-align: center;">3. Εγώ: Συναισθήματα & Σώμα Υγιεινά Πρότυπα Ζωής</p> 	<p>3.1. Συναισθήματα <u>«Η θέση δεξιά μου είναι αδειανή, ...».</u> Παιχνίδι. - <u>Που είσαι Μικρή Ηλιαχτίδα;</u> Κίνηση και έκφραση στο χώρο *Είσοδος Μικρής Ηλιαχτίδας που προτείνει το παιχνίδι: - <u>“Παγωμένες” ...καλημέρες</u> (α) Στον κύκλο. Αναγνώριση, ονομασία συναισθημάτων. β) Χωρισμός σε δύο ομάδες Αναγνώριση και απόδοση με “παγωμένη εικόνα” της “καλημέρας”. Η άλλη ομάδα μαντεύει το συναίσθημα. - <u>«Εγώ και η δική μου καλημέρα στο σχολείο»</u> Φύλλο Εργασίας {portfolio}</p> <p>3.2. Συναισθήματα & Σώμα Η Μικρή Ηλιαχτίδα: Αναφορά στον Αέρα, τον φίλο του Ήλιου. Προτείνει τα εξής παιχνίδια: - <u>Φθινοπωρινό αεράκι</u> - <u>Άσκηση χαλάρωσης</u> - <u>Ανεμοανακατοσύρα</u> - <u>Συζήτηση</u> - <u>Δημιουργία λίστας υγιεινών προτύπων ζωής (α΄ φάση)</u> απαντήσεων για: υγιεινή σώματος, γυμναστική, διατροφή, καλό ύπνο.</p> <p>3.3. Υγιεινά πρότυπα ζωής -<u>«Τι συμβαίνει με τη Μικρή Ηλιαχτίδα;»</u> / Τεχνική: <i>Η καρέκλα των αποκαλύψεων</i> - <u>Συμπλήρωση λίστας υγιεινών προτύπων ζωής (β΄ φάση)</u> (συνεργατικό κολλάζ: πίνακας ή αφίσα)</p>

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/-ήτριες να:</p> <ul style="list-style-type: none"> -να ακολουθούν κανόνες και να σέβονται τα όρια των άλλων - να έχουν όρια που προσφέρουν ασφάλεια - να συνεργάζονται - να βρίσκουν λύσεις - να επικοινωνούν - να δημιουργούν -να αναστοχάζονται - να διερευνούν τις εκφραστικές δυνατότητες του σώματός τους - να είναι υπεύθυνοι - να σκέφτονται επί ενός θέματος / ιδέας / προβλήματος και να διατυπώνουν τις σκέψεις τους -να κατανοούν μέσω ενεργητικών συλλογιστικών διεργασιών και να ερμηνεύουν -να αντιλαμβάνονται διαφορετικές προοπτικές, να ακούνε και μοιράζονται ιδέες - να συναισθάνονται - να διαχειρίζονται την ένταση και το στρες <p>Χρόνος:</p> <p>Σε 3 διδακτικές ώρες</p> <p>Απαιτούμενα Υλικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Υλικά ζωγραφικής - Λευκό χαρτί ζωγραφικής Α4 ΚΑΙ Α3 - Μουσική (με ρυθμό, χαλαρωτική, με ενδιαφέρον) 	<p style="text-align: center;">4. Εγώ και οι συμμαθητές μου. Κανόνες-Συμβόλαιο</p> 	<p>4.1. Από το Εγώ στο Εμείς</p> <ul style="list-style-type: none"> -Καλημέρα με τη Μικρή Ηλιαχτίδα -“<u>Μάρμαρο</u>”- Συζήτηση - “<u>Μάρμαρο-Ξεμάρμαρο</u>” – Συζήτηση <p>ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ: Ζωγραφική</p> <p>4.2. Παιχνίδια σε ζευγάρια</p> <ul style="list-style-type: none"> - “<u>Αχ Κολλήσαμε!</u>” - <u>Στη σκιά του Ήλιου</u> -<u>Άσκηση αναπνοής</u> (Διαφραγματική αναπνοή) <p>4.3. Ιδέες και Όνειρα!:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Ιδέες και Όνειρα!</u> <p>ΕΠΕΚΤΑΣΗ: Ανάγνωση βιβλίου παιδικής λογοτεχνίας με θέμα τις ... ιδέες [Δείτε στην <i>Ενδεικτική Βιβλιογραφία, στις Σημειώσεις</i>]</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Ζωγραφική σε ζευγάρια</u> <p>ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργία “ζωντανών γλυπτών” - Δημιουργία ομαδικής συνεργατικής ζωγραφικής

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/-ήτριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> - να ενθαρρυνθούν να σκέφτονται εναλλακτικά (αποκλίνουσα σκέψη) - να σκέφτονται νέες ιδέες, δυνατότητες και προοπτικές - να ονειρεύονται -να σκέφτονται οργανωσιακά --να αναστοχάζονται - να αποφασίζουν και να σχεδιάζουν με αποτελεσματικό τρόπο την υλοποίηση σχεδίων δράσης (συγκλίνουσα, στρατηγική σκέψη) - αναλαμβάνουν ευθύνες και υποχρεώσεις -να είναι δημιουργικοί/ές -να συνεργάζονται -να επικοινωνούν <p>Χρόνος: Σε 3 διδακτικές ώρες</p> <p>Απαιτούμενα Υλικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πίνακας, χαρτί καβαλέτου ή άλλη επιφάνεια με εικόνα σχολείου στο κέντρο [Ενδεικτικό Πρότυπο στο Παράρτημα] - Υλικά ζωγραφικής και χειροτεχνίας - 5β. Φύλλο Αξιολόγησης : «Αν μπορούσα να κάνω κάτι ...» [Ενδεικτικό Πρότυπο στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ] <p>ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ: Φύλλο εργασίας: «Το σχολείο μου σε μεγεθυντικό φακό ...»[Ενδεικτικό Πρότυπο στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ]</p> <p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΠΡΟΤΑΣΕΙΣ: στις Σημειώσεις</p>	<p style="text-align: center;">5. Το σχολείο μου. Όνειρα, Σχέδια, Οργάνωση</p> 	<p>5.1. Ανάγνωση παραμυθιού με τη Μικρή Ηλιαχτίδα <u>-Συζήτηση</u> για το σχολείο μας και αξιοποίηση της ρουτίνας σκέψης Color, Symbol, Image .</p> <p><u>- Ζωγραφική:</u> «Το σχολείο μου» (ελεύθερο σχέδιο). Ανάρτηση</p> <p>5.2. Όνειρα</p> <ul style="list-style-type: none"> - Τι θα μπορούσαμε να <u>κάνουμε</u> ώστε το σχολείο μας να γίνει καλύτερο....; -<u>Περιήγηση</u> στους χώρους του σχολείου -<u>Ιδεοκαταιγισμός- Καταγραφή ιδεών</u> [στο Παράρτημα] - «<u>Αν μπορούσα να κάνω κάτι για το σχολείο μου θα</u> » - Φύλλο Αξιολόγησης (5β) - <u>Παρουσίαση</u> των ατομικών εργασιών και ιδεών - <u>Επιλογή σχεδίου δράσης</u> με δημοκρατικές διαδικασίες <p>3.3. Από την ιδέα στην οργάνωση - Βελτιώσεις και νέες προοπτικές: -Αξιοποίηση της ρουτίνας σκέψης “Imagine if” - <u>Καταγραφή και οριστικοποίηση</u> του σχεδίου δράσης</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Σχεδιασμός</u>. Λίστες με υλικά. Προετοιμασία. - <u>Προγραμματισμός</u> Καταμερισμός εργασίας

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/-ήτριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> - να διακρίνουν τις ικανότητές τους - να συνεργάζονται - να αντιλαμβάνονται τη συνεργασία και τη σύνδεση με τους άλλους ως “δύναμη για την επίτευξη στόχων” -να αναστοχαστούν σχετικά με ένα θέμα (εδώ: υλοποίηση project) -να διερευνούν και να κατανοούν με ποιον τρόπο (πώς) και γιατί συμβαίνουν αλλαγές - να εξηγούν πώς και γιατί αλλάζει η σκέψη/άποψή μας για τα πράγματα -να αναπτύσσουν ικανότητες συλλογισμού -να αναγνωρίζουν αιτιώδεις σχέσεις <p>Χρόνος:</p> <p>Σε 3 διδακτικές ώρες Σε δύο συναντήσεις: 2 για την υλοποίηση του σχεδίου δράσης και 1 για αποτίμηση, αναστοχασμό και δημιουργία των Προσκλήσεων παρουσίασης του έργου</p> <p>Απαιτούμενα Υλικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Όλα τα υλικά που απαιτούνται για την υλοποίηση του σχεδίου των μαθητών/-ητριών -Φωτογραφική μηχανή, κάμερα -Προαιρετικά: Μουσική, Μπουφές - [6] Φύλλο αξιολόγησης: «Το σχολείο μου μετά ...» [Ενδεικτικό Πρότυπο στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ] -Υλικά χειροτεχνίας για τη δημιουργία προσκλήσεων παρουσίασης των μαθητικών επιτευγμάτων <p>* 4^{ης} ΕΠΙΣΤΟΛΗ/ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ</p>	<p>6. “Το σχολείο μου πετάει!” Υλοποίηση-Αποτίμηση</p> 	<p>6.1.-6.2. Υλοποίηση του σχεδίου-δράσης</p> <ul style="list-style-type: none"> -Αναγκαία ενδεχομένως, η συμβολή γονέων ή ειδικών, ή κάποιου συνεργείου σε συνεργασία με το Δήμο της περιοχής ή άλλου φορέα. -Εορταστική ατμόσφαιρα (μουσική, κεράσματα, κ.λπ.) -Η δράση φωτογραφίζεται ή βιντεοσκοπείται για δια ζώσης ή ψηφιακή παρουσίαση στην σχολική κοινότητα. <p>6.2. Αποτίμηση</p> <p>Με την ολοκλήρωση του έργου δράσης ακολουθεί συζήτηση:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Τώρα που ολοκληρώθηκε το σχέδιο/όνειρο πώς νιώθεις; -Υπήρξαν δυσκολίες; Στιγμές που ένιωσες κούραση ή ότι δεν θα τα καταφέρεις; -Αξιοποίηση της ρουτίνας σκέψης: [Χρώμα] Color, [Σύμβολο] Symbol, [Εικόνα] Image: «Αν τα συναισθήματά σου είχαν χρώμα/σχήμα/ήταν ένα αντικείμενο, τι θα ήταν; <p>- 6. <u>Φύλλο αξιολόγησης:</u> «Το σχολείο μου μετά ...»</p> <ul style="list-style-type: none"> - Κατασκευή Προσκλήσεων για την παρουσίαση του προγράμματος

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/-ήτριες :</p> <ul style="list-style-type: none"> - να κάνουν συνδέσεις μεταξύ νέων ιδεών και προηγούμενων γνώσεων. -να χαίρονται μέσα από την επίτευξη συλλογικών στόχων - να αισθάνονται περήφανοι [καταξίωση=ενδυνάμωση]- ενίσχυση αυτοεκτίμησης -να συνδεθούν συναισθηματικά και ουσιαστικά με το σχολείο - να ενταχθούν/κοινωνικοποιηθούν/προσαρμοστούν ομαλά στο νέο σχολείο - να συνεχίσουν να ονειρεύονται - να συνεχίσουν να πράττουν με συνεργατικό/συλλογικό πνεύμα - να εμπλουτίζονται και να ενεργούν με αξίες ζωής όπως συνεργασία, αλληλεγγύη, προσφορά <p>Χρόνος:</p> <p>Σε 3 διδακτικές ώρες</p> <p>Η 3^η διδακτική ώρα μπορεί να αφιερωθεί στην παρουσίαση του προγράμματος και στην απονομή των Επαίνων Περηφάνειας.</p> <p>Απαιτούμενα Υλικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Δύο καρτέκλες με καρτελάκια που γράφουν ή δείχνουν με σύμβολα τις έννοιες ΠΡΙΝ και ΜΕΤΑ. -Μουσική - Το 2^ο Γράμμα του Ήλιου - Χαρτί του μέτρου ή πίνακας για τη Λίστα Υπερηφάνειας , μαρκαδόρος -Υλικά χειροτεχνίας για την συνεργατική κατασκευή (ψαλίδια, κόλα, χαρτιά, χρώματα) - Έπαινος [έντυπο] με στοιχεία από τη λίστα υπερηφάνειας - 7. Φύλλο Αξιολόγησης του προγράμματος 	<p style="text-align: center;">7. Αποτίμηση Περηφάνεια Σχέδια για το μέλλον</p> 	<p>1.1. Αποτίμηση</p> <p>-Συζήτηση</p> <ul style="list-style-type: none"> - «<u>Οι καρτέκλες</u> του ΠΡΙΝ και του ΜΕΤΑ»: Παιχνίδι Αναστοχασμού - Το 2^ο Γράμμα του Ήλιου (Υποδοχή της μικρής Ηλιαχτίδας) -<u>Λίστα Υπερηφάνειας</u>: Γιατί νιώθει υπερήφανος/η ο κάθε μαθητής/-ήτρια; Με ποιες δεξιότητες /δυνάμεις και ικανότητές του αισθάνεται ότι βοήθησε την ομάδα και το σχολείο να γίνει καλύτερο; Απάντηση στην ερώτηση: «- Νιώθω περήφανος/η, γιατί ...». Καταγραφή των απαντήσεων στη λίστα περηφάνειας -Αποχαιρετισμός Μικρής Ηλιαχτίδας [Ενδεικτικό πρότυπο στο Παράρτημα] <p>7.2. Εικονοποίηση</p> <p>-Συνεργατική κατασκευή: υπερηφάνειας, σύνδεσης, συνεργασίας και φιλίας.</p> <p>-«<u>Η καρτέκλα του ΜΕΤΑ</u>»: Σημείωση ιδεών και σχεδίων για το επόμενο σχέδιο δράσης</p> <p>7.3. -Παρουσίαση των μαθητικών έργων και απονομή των Επαίνων Περηφάνειας σε μία εκδήλωση με καλεσμένους τους γονείς/κηδεμόνες</p> <p>- 7. Φύλλο Αξιολόγησης του προγράμματος</p>

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/

- Μενδρινού, Ι. (2020). *Κούκλες από... σπίτι. Μικρές ηλιαχτίδες ενδυνάμωσης και φροντίδας μέσα από το... παράθυρο. Εξ αποστάσεως Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα πρόληψης και υποστήριξης σε καταστάσεις κρίσεων. Για Μαθητές Νηπιαγωγείου, Α', Β' και Γ' Δημοτικού.* Διεύθυνση Π.Ε. Δ' Αθήνας - ΚΕ.ΠΡ.Α.Γ.Ε.Α. Κέντρο Πρόληψης Γλυφάδας - Ινστιτούτο Ρητορικών και Επικοινωνιακών Σπουδών Ελλάδας (Ι.Ρ.Ε.Σ.Ε.). Αθήνα [ΕΓΚΡΙΣΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗ ΧΩΡΑ με Αρ. Πρωτ.: 177244/29-12-2020] Διατίθεται στο: https://drive.google.com/file/d/1BuiboqQeYa3lAsB_CybsGeENjA0jV1qI/view?usp=sharing

- Εταιρεία Κοινωνικής Ψυχιατρικής Π. Σακελαρόπουλου, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ. [Οργάνωση Υλικού] Αθ. Τζιμάρα. [Εικαστική Επιμέλεια] Παν. Ιακωβάκη. 2020. Διατίθεται στην Πλατφόρμα 21

- ΟΚΑΝΑ, Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών (2019). *Το σχολείο που ονειρεύομαι.* [Παρέμβαση Πρόληψης για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Νηπιαγωγείο και Δημοτικό Σχολείο / Εγχειρίδιο]

- Μενδρινού, Ι. & Δρακοπούλου Μ. (2020). *Μεταμφιέσεις και Όνειρα. Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα και Υλικό για την ενίσχυση της ψυχικής ανθεκτικότητας. Για μαθητές Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης (9-16 ετών).* Διευθύνσεις Π.Ε. και Δ.Ε. Δ' Αθήνας - ΚΕ.ΠΡ.Α.Γ.Ε.Α. Κέντρο Πρόληψης Γλυφάδας. Αθήνα [ΕΓΚΡΙΣΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗ ΧΩΡΑ με Αρ. Πρωτ.: 177244/29-12-2020]

Διατίθεται στο:

https://drive.google.com/file/d/1BuiboqQeYa3lAsB_CybsGeENjA0jV1qI/view?usp=sharing

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

- Κέντρα Πρόληψης (ΟΚΑΝΑ)
- Υπεύθυνοι Αγωγής Υγείας /Σχολικών Δραστηριοτήτων Δ/σεων ΠΕ της χώρας
- Υπεύθυνη Αγωγής Υγείας ΔΠΕ Δ' Αθήνα, Ιωάννα Μενδρινού
- Εταιρεία Κοινωνικής Ψυχιατρικής Π. Σακελαρόπουλου
- ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
- Κέντρα Υγείας-ΤΟ.Μ.Υ.
- Κοινωνικές Υπηρεσίες Δήμων

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Παρουσίαση του έργου των μαθητών/ητριών σε μία εκδήλωση με προσκεκλημένους τους γονείς/κηδεμόνες ή ευρύτερα, με διάχυση στη σχολική κοινότητα και με εκπρόσωπους των συνεργαζόμενων φορέων.

Ανάδειξη των έργων των μαθητών/τριών στην ιστοσελίδα του σχολείου

Σημειώσεις:

- ❖ Για το Νηπιαγωγείο: Οι δραστηριότητες να διαχέονται και στο υπόλοιπο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου σε συνεργασία με το Ειδικό Εκπαιδευτικό και Βοηθητικό Προσωπικό του σχολείου.
- ❖ Για την Α' Δημοτικού: Οι δραστηριότητες να διαχέονται και στο υπόλοιπο πρόγραμμα της Α' Δημοτικού με τη συνεργασία της/του Εκπαιδευτικού της τάξης και των Εκπαιδευτικών Ειδικοτήτων ή και τη συμβολή του Ειδικού Εκπαιδευτικού και Βοηθητικού Προσωπικού

- ❖ Οι εκπαιδευτικοί επιλέγουν, προσαρμόζουν, επεκτείνουν, διευρύνουν εμπλουτιστικά (με υποστηρικτικό υλικό και δραστηριότητες ή δράσεις) τα εργαστήρια ή γενικεύουν λαμβάνοντας υπόψη το υπόλοιπο πρόγραμμα σπουδών, σύμφωνα με τις αναπτυξιακές ανάγκες και γνωρίσματα κάθε μαθητικής ομάδας. Σε κάθε περίπτωση τηρούν με συνέπεια τη δομή και τη φιλοσοφία του προγράμματος.
- ❖ Αναλυτικότερες οδηγίες για τα παιχνίδια και τις δραστηριότητες στην περιγραφή των εργαστηρίων
- ❖ Ενδεικτική Γενική Βιβλιογραφία στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
- ❖ **Ενδεικτική Βιβλιογραφία / Παιδική Λογοτεχνία:**
 - Kobi Y. (2015). *Τι μπορείς να κάνεις με μία ιδέα*. Αθήνα: Α.Α. Λιβάνης
 - Μπουλώτη Χρ. (2008). *Πετάει, πετάει το σχολείο!* Αθήνα: Παπαδόπουλος.
 - Moore-Mallinos J. (2017) *Από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό*. Αθήνα: Παρισιάνου.
 - Μυλωνά, Δ. Ζ., & Σουσαμίδου-Καραμπέρη Αικατερίνη (2017). *Και γιατί να πάω Σχολείο;* Αθήνα: Διάπλους.
 - Παπαϊωάννου Α. (2015). *Έχω μια ιδέα!* Αθήνα: Key Books

Περιγραφή δραστηριοτήτων εργαστηρίων & δράσεων

1^ο ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

1.1.

- “Καλημέρα με ηχώ”: Κάθε μαθητής/-ήτρια λέει ΚΑΛΗΜΕΡΑ με όποιον τρόπο θέλει (έκφραση, κίνηση) και οι υπόλοιποι/-ες επαναλαμβάνουν ακριβώς με τον ίδιο τρόπο.
- «Το κουβάρι της Μικρής Ηλιαχτίδας»: Παιχνίδι γνωριμίας και σύνδεσης (με την ακτινοκορδέλα) στον κύκλο. Το κουβάρι περνά από χέρι σε χέρι. Κάθε παιδί λέει το όνομά του και όλοι τον/την χαιρετούν. «Είμαι ο/η ... Γεια σου ο/η ...» [Προαιρετική αξιοποίηση του ποιήματος: «Ας ξετυλίξουμε το κουβάρι μαζί»].

ΕΠΕΚΤΑΣΗ: Κάθε παιδί, χωρίς τήρηση της σειράς στον κύκλο, πετά το κουβάρι σε ένα συμμαθητή/ήτρια φωνάζοντας το όνομά του/της. Δημιουργία ενός αχτινο-ιστού που συνδέει όλη την ομάδα.

- “Μια αχτινοκορδέλα από το σπίτι στο σχολείο” – Φύλλο εργασίας (portfolio) με αξιοποίηση της ρουτίνας σκέψης **Color, Symbol, Image**: Αν ο δρόμος που οδηγεί στο σχολείο ήταν χρωματιστός, τι χρώμα θα είχε; Γιατί;

1.2.

- “Η Ηλιαχτίδα Οδηγός”: Παιχνίδι στο χώρο. Τα παιδιά σχηματίζουν τρενάκι. Η Μικρή Ηλιαχτίδα (Δάσκαλος/α σε ρόλο) οδηγεί τα παιδιά μέσα από ... “δαιδαλώδεις” διαδρομές συνδέοντας το σπίτι με το σχολείο. Τον ρόλο του “αρχηγού” μπορούν να αναλάβουν και τα παιδιά

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ: Όποιος/α είναι “Οδηγός” φορά το καπέλο της Μικρής Ηλιαχτίδας για να είναι ξεχωριστός/ή.

- Ο Χορός της Ηλιαχτίδας: Ελεύθερη εκφραστική κίνηση στο χώρο σε ρόλο ηλιαχτίδων, με χορευτική μουσική. Μόλις κλείνει η μουσική πρέπει να εκτελέσουν τις οδηγίες που δίνει ο/η εκπαιδευτικός

μέσω της «Μικρής Ηλιαχτίδας» και αφορούν στην εξοικείωση με το χώρο της τάξης (π.χ.: κάθονται κάτω, στέκομαι μπροστά από, δίπλα στο, ακουμπώ ένα κόκκινο ... βρίσκω και κοιτώ κάτι που βρίσκεται μέσα στην τάξη)

ΕΠΕΚΤΑΣΗ: «Οι μικροί Ηλιο-εξερευνητές». Η ίδια άσκηση χωρίς μουσική, αλλά με τη χρήση κάποιου κρουστού οργάνου, μπορεί να εκτελεστεί στον προαύλιο χώρο.

-1^ο Φύλλο Αξιολόγησης μαθητή: «Η μικρή Ηλιαχτίδα ...». Συμπληρώνω το σχέδιο. Πώς νιώθω που ήρθα στο σχολείο μου;

1.3.

--Ο Ήλιος της τάξης μας: **(α)** Συνεργατική κατασκευή με ζωγραφική του ήλιου (κύκλου). **(β)** Ατομική φιλοτέχνηση των ηλιαχτίδων (μία λωρίδα χαρτονιού) στην οποία σημειώνεται το όνομα κάθε μαθητή/-ήτριας και μία λέξη-συναίσθημα ή σκέψη (με τη συμβολή του/της εκπαιδευτικού).

* Στο πλαίσιο του 1^{ου} ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ αναδεικνύονται και οι πρώτοι κανόνες της τάξης (ακούω ενεργητικά, δεν διακόπτω, περιμένω τη σειρά μου, σηκώνω το χέρι, κινούμαι στο χώρο χωρίς να σπρώχνω, έχοντας έλεγχο του σώματος, κ.λπ.). Οι κανόνες αυτοί μπορούν να σημειώνονται σταδιακά σε ειδική λίστα και σταδιακά να αναρτώνται εικονοποιημένοι (π.χ. σε κάρτες), σε ειδικό χώρο και πλαίσιο.

- Ενημέρωση για το επόμενο εργαστήριο: Παρουσίαση αγαπημένου αντικειμένου και αποχαιρετισμός της Μικρής Ηλιαχτίδας. Αποστολή ενημερωτικής επιστολής προς τους γονείς.

2^ο ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

- Παραλαβή των αγαπημένων αντικειμένων σύνδεσης με το σπίτι και την οικογένεια ή και το προηγούμενο σχολείο.

- Πραγματοποίηση παρουσιάσεων σε 3 ημέρες, βάσει των ομάδων που έχουν δημιουργηθεί

- Σε όλες τις παρουσιάσεις είναι παρούσα και η Μικρή Ηλιαχτίδα.

Ενδεικτική Πρόταση παρουσίασης:

- Κάθε μαθητής/ήτρια που παρουσιάζει κάθεται στην ειδικά διαμορφωμένη καρέκλα και πρέπει να πει:

«Είμαι ο/η και έφερα απ' το σπίτι κατιτί.

Μήπως θέλει κάποιος να το βρει;»

(α) Οι μαθητές/-ήτριες με διάφορες ερωτήσεις προσπαθούν να το βρουν ή

(β) παρουσίαση του αντικειμένου με παντομίμα και οι μαθητές/-ήτριες προσπαθούν να μαντέψουν

-Παρουσίαση των αντικειμένων

Ελεύθερη αφήγηση ή με υποστηρικτικές ερωτήσεις του/της εκπαιδευτικού. Σημαντική η ανάδειξη του τρόπου απόκτησης του αντικειμένου (Πώς; Ποιος;), της χρήσης του (Τι;) και της συναισθηματικής σχέσης με το παιδί (Γιατί είναι το αγαπημένο σου;)

-2^ο Φύλλο Αξιολόγησης: «Πώς νιώθω που παρουσίασα ...» [Διατίθεται Ενδεικτικό πρότυπο στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ]

- Στο τέλος του εργαστηρίου (τελευταία ημέρα παρουσιάσεων των παιδιών) η Μικρή Ηλιαχτίδα προσφέρει σε όλα τα παιδιά ένα μικρό δώρο: «**βραχιολάκια-ηλιαχτίδες**» που μπορούν να φορούν οι μαθητές/-ήτριες κατά τη διάρκεια του προγράμματος.

* Προαιρετική δημιουργία και επίδοση Βραβείων Παρουσίασης, στο τέλος του εργαστηρίου-παρουσιάσεων

3^ο ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

3.1.

-- «Η θέση δεξιά μου είναι αδειανή, έλα... [όνομα συμμαθητή/ήτριας] να κάτσουμε μαζί]. Παιχνίδι σύνδεσης. Στον κύκλο με μία θέση, κενή: Το παιδί που έχει στα δεξιά του την κενή θέση, χτυπά με το δεξί του χέρι ρυθμικά το πάτωμα λέγοντας την παραπάνω φράση. Προσκαλεί επομένως κάποιον/α να κάτσει δίπλα του. Το παιχνίδι συνεχίζεται για όση ώρα επιθυμεί η ομάδα καθώς σε κάθε μετακίνηση αδειάζει πάντα μία θέση.

- Που είσαι Μικρή Ηλιαχτίδα; Θεατρικό παιχνίδι. Κίνηση και έκφραση στο χώρο. Βιωματική διερεύνηση των ποικίλων αποχρώσεων της συναισθηματικής παλέτας. «-*Η Μικρή Ηλιαχτίδα έχει μέρες να φανεί. Τι συμβαίνει;*» Την φωνάζουμε δυνατά, σιγανά, κανονικά. Μήπως έχει κρυφτεί κάπου μέσα στη τάξη; «*Παιχνιδιάρη ηλιαχτίδα!*» Περπατάμε στο χώρο χωρίς κανένα θόρυβο, στις μύτες των ποδιών ... και ψάχνουμε να τη βρούμε... Κοιτάζουμε κάτω από τα τραπέζια, μέσα σε ντουλάπια, σιγανά, για να μην μας καταλάβει. Για να της κάνουμε **έκπληξη!** ΤΙΠΟΤΑ! Περπατάμε και κινούμαστε στη συνέχεια, με διάφορους τρόπους στο χώρο περνώντας από τη διάσταση του πραγματικού στη σφαίρα της φαντασίας. Από το *εγώ* στην υπόδυση ρόλων και στην αλλαγή οπτικών θέασης και εστιών δράσης. Κάθε παράγγελμα του/της εκπαιδευτικού είναι μια νέα συνθήκη με διαφορετικό ρυθμό και συναίσθημα (να αναφέρεται λεκτικά, και να εξάγεται και από τα παιδιά μέσα από μεθοδευμένες ερωτήσεις). Είναι σημαντικό να τροφοδοτείται και ανανεώνεται με δυναμικά ερεθίσματα το ενδιαφέρον τους: Π.χ. Μήπως ξενύχτησε το βράδυ και την πήρε ο ύπνος το πρωί; Θα είναι ... **νυσταγμένη** και **κουρασμένη** τότε, και θα έρχεται αργά αργά ... Μήπως έχασε το δρόμο; Πω πω αγωνία! Μπορεί τώρα να έχει χαθεί σε ένα μεγάλο και πυκνό δάσος ... ή στους δρόμους της πόλης ... Θα βρει το δρόμο για το σχολείο; Να **φοβάται;**... Τι να φοβάται; Αποκλείεται όμως να έχει χαθεί. Έχει την αχτινοκορδέλα της όπως εσείς το χέρι των δικών σας ανθρώπων που σας φέρνουν στο σχολείο. Μήπως έχει **θυμώσει;** Αυτό είναι. Θα έχει θυμώσει. Όμως γιατί; [απαντήσεις παιδιών και αναπαράσταση θυμωμένου περπατήματος και άλλων ιδεών από τα παιδιά]. Και αν δεν έχει θυμώσει και είναι **λυπημένη;** Γιατί; Μήπως έχασε το αχτινοκουβάρι της και ψάχνει να το βρει; Μήπως ντρέπεται που άργησε και δεν θέλει να μπει από το ... παράθυρο; Για να δούμε ... Ανοίγουν το παράθυρο και η Μικρή Ηλιαχτίδα μπαίνει όλο **χαρά**. «**Καλημέρα!**» ... «**Ντρεπόμεν γιατί άργησα και δεν ήθελα να διακόψω το παιχνίδι σας! Είμαι όμως πολύ χαρούμενη τώρα που ήρθα στο σχολείο!! Εσείς;**»

-“**Παγωμένες**” ...**καλημέρες:**

(α) Επίδειξη καρτών με εικόνες για τα συναισθήματα, στον κύκλο.

Τα παιδιά αναγνωρίζουν και ονομάζουν τα συναισθήματα που βλέπουν στις κάρτες.

(β) Χωρισμός σε δύο ομάδες (με γλωσσοπίεστρα ή κάρτες ή κορδέλες δύο χρωμάτων τόσα όσα και οι μαθητές/-ήτριες, ή με δύο μυστικές λέξεις: λέμε στο αυτί των παιδιών μία, από δύο επιλεγμένες λέξεις, π.χ. ΗΛΙΟΣ-ΦΕΓΓΑΡΙ). Οι δύο ομάδες παίρνουν θέση η μία απέναντι στην άλλη.

(γ) Κάθε ομάδα διαλέγει (μυστικά) μία κάρτα συναισθημάτων από ένα κουτί ή μια γυάλα. Αναγνώριση και απόδοση με “παγωμένη εικόνα” (ακινησία) της “καλημέρας” όπως υποδεικνύεται

από κάθε κάρτα-συναίσθημα (π.χ. λυπημένα, χαρούμενα, θυμωμένα). Η άλλη ομάδα πρέπει να μαντέψει το συναίσθημα. Οι “εικόνες” εναλλάσσονται από ομάδα σε ομάδα, ώσπου να τελειώσουν οι κάρτες.

- Φύλλο Εργασίας «Εγώ και η δική μου καλημέρα στο σχολείο». [Ενδεικτικό πρότυπο στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ]

3.2.

Η Μικρή Ηλιαχτίδα θυμίζει στα παιδιά το γράμμα του Ήλιου και την αναφορά του στον ζωηρό φίλο του, τον Αέρα. Προτείνει τα εξής παιχνίδια:

- Φθινοπωρινό αεράκι: Ενεργοποίηση σώματος. Μετά τη ζέστη του καλοκαιριού έρχεται το φθινοπωρινό αεράκι. Με μουσική, οι μαθητές/-ήτριες μεταμορφώνονται σε φύλλα που τα φυσά ο άνεμος.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ: Η άσκηση σε ζευγάρια: Ο/η Α΄ είναι ο ΑΕΡΑΣ και ο/η Β΄ το ΦΥΛΛΟ. Αλλαγή ρόλων.

- Άσκηση χαλάρωσης: Με χαλαρωτική μουσική οδηγούμε τα παιδιά να σκεφτούν και να νιώσουν τα μέλη του σώματός τους. Ξαπλωμένα ανάσκελα σε ασφαλή και καθαρό χώρο, με τα χέρια στο πλάι, παρακολουθούν τις οδηγίες του/της Εκπαιδευτικού για το αεράκι που φυσά και δροσίζει ένα ένα μέλος του σώματος των παιδιών (Από τα πόδια και προς το κεφάλι. Αναφορά του ονόματος των μελών, με αργή, ήρεμη φωνή). Στο τέλος, δίνεται χρόνος για επαναφορά στο εδώ και τώρα της τάξης

- Ανεμοανακατοσούρα: Στον κύκλο ή με ελεύθερη κίνηση στο χώρο τα παιδιά αλλάζουν γρήγορα θέσεις ή δημιουργούν μικρές ομάδες σύμφωνα με τα κριτήρια που θέτει κάθε φορά ο/η εκπαιδευτικός. Κριτήρια που αφορούν ομοιότητες όπως το χρώμα ή το είδος των ρούχων, το ύψος, το φύλο, το χρώμα και το μήκος των μαλλιών ή των ματιών, κ.λπ. Η δραστηριότητα σταδιακά περνά και σε άλλες ομαδοποιήσεις σύμφωνα με διάφορα κριτήρια προτιμήσεων (**Σε όσους/ες αρέσει ... Σε όσους/ες δεν αρέσει ...**), όπως: φαγητά, δραστηριότητες, ικανότητες, επιθυμίες. Τα παιδιά μπορούν να εμπλουτίσουν την άσκηση και με δικές τους ιδέες.

- Συζήτηση: Δεν είμαστε όλοι ίδιοι. Ο καθένας είναι ένα ξεχωριστό πλάσμα. Με το δικό του σώμα και τα δικά του συναισθήματα. Τις δικές του προτιμήσεις. Εμείς είμαστε υπεύθυνοι για τον εαυτό μας. Πώς μπορούμε να τον φροντίσουμε;

- Δημιουργία λίστας απαντήσεων (α΄ φάση) για 4 θεματικές περιοχές : υγιεινή σώματος, γυμναστική, διατροφή, καλό ύπνο [Ενδεικτική Λίστα στο Παράρτημα].

3.3.

-«Τι συμβαίνει με τη Μικρή Ηλιαχτίδα;» / Τεχνική: Η καρέκλα των αποκαλύψεων

Η Μικρή Ηλιαχτίδα δεν είναι και τόσο ευδιάθετη σήμερα. Τι έχει; Είναι λυπημένη; Ντρέπεται; Είναι θυμωμένη; Φοβισμένη; Τι συμβαίνει;

Ο/Η Εκπαιδευτικός προτείνει να κάτσει στην καρέκλα των αποκαλύψεων. Τα παιδιά ρωτούν τη Μικρή Ηλιαχτίδα κι εκείνη απαντά: Αποκαλύπτει ότι η συζήτηση της προηγούμενης συνάντησής τους, την προβλημάτισε. Έτσι μίλησε στον Ήλιο και αποφάσισε να πει το λόγο για τον οποίο αργεί να έρθει στο σχολείο κάποιες φορές (Ξενυχτά κάποια βράδια Τρώει αργά, βαριά και ανθυγιεινά φαγητά, με δυνατή μουσική, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να κοιμηθεί).

Με επαγωγικό τρόπο, τα παιδιά προτείνουν λύσεις που γνωρίζουν στη Μικρή Ηλιαχτίδα κι εκείνη αναφέρεται σε όσα τη συμβούλεψε ο Ήλιος (κανόνες υγιεινής). Τονίζεται τι είναι αναγκαίο για να

είμαστε υγιείς, να έχουμε γερό σώμα και καλή διάθεση (ευεξία, θετικά συναισθήματα). Επίσης ότι εμείς είμαστε υπεύθυνοι για την υγεία μας (ευθύνη, αυτοφροντίδα).

- Συμπλήρωση της λίστας υγιεινών προτύπων ζωής (β' φάση) με σκοπό:

(α) τη δημιουργία πίνακα ή καρτελών με υγιεινές αρχές και πρότυπα που μπορούν να εφαρμόζονται στο σχολείο (με προοπτική ανάρτησης σε διάφορα σημεία του σχολείου (π.χ. πίνακας με φρούτα ή διατροφική πυραμίδα στην τραπεζαρία, κάρτες για πλύσιμο χεριών στο μπάνιο, κ.λπ.), ή ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ,

(β) τη δημιουργία αφίσας αναφοράς σε υγιεινά πρότυπα ζωής που αφορούν τη γενικότερη στάση κάθε ατόμου εντός και εκτός του σχολείου (συνεργατικό έργο, κολλάζ με εικόνες από περιοδικά ή εκτυπωμένες από το διαδίκτυο).

4^ο ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

4.1.

-“Καλημέρα” με την Μικρή Ηλιαχτίδα. Πολύ ευδιάθετη, προτείνει στα παιδιά να παίξουν ... κυνηγητό!

- “Μάρμαρο”: Κυνηγητό με κανόνες στο χώρο. Επιλογή του “κυνηγού” με ένα λάχνισμα, ένα διαφορετικού χρώματος γλωσσοπίεστρο ή κάρτα. Όποιον πιάσει ο κυνηγός “Μαρμαρώνει”. Το παιχνίδι τελειώνει όταν ο “κυνηγός” τους/τις “μαρμαρώσει” όλους/ες.

Πριν το παιχνίδι στον κύκλο, επισημαίνονται και σημειώνονται από τον/την εκπαιδευτικό, κανόνες ασφάλειας του εαυτού και των άλλων οι οποίοι πρέπει να γίνουν αποδεκτοί.

Συζήτηση-Αναστοχασμός μετά το παιχνίδι. Εντοπισμός συναισθημάτων και δυσκολιών που μπορεί να αντιμετωπίσαν (π.χ. οι δυσκολίες που μπορεί να έχει κάποιος όταν είναι μόνος του είτε ως κυνηγός είτε ως κυνηγημένος («Τι σας δυσκόλεψε;»). Επίσης, «πώς αισθανθήκατε ως “Κυνηγοί”; Ως “Μαρμαρωμένοι»;». “-Αν μπορούσατε να χαρακτηρίσετε ή ζωγραφίσετε τον τρόπο που νιώσατε με τι χρώμα θα το ζωγραφίζατε;” (αξιοποίηση της ρουτίνας σκέψης. [Χρώμα] Color, [Σύμβολο] **Symbol**, [Εικόνα] **Image**). Οι μαθητές/-ήτριες προτείνουν ιδέες και λύσεις εφόσον εντοπίστηκαν δυσκολίες. Η Μικρή Ηλιαχτίδα προτείνει να παίξουν το παιχνίδι με διαφορετικό τρόπο.

- “Μάρμαρο-ξεμάρμαρο”: Επιλογή περισσότερων “κυνηγών” (2-4). Όταν οι “κυνηγοί” πιάσουν κάποιον/α, “μαρμαρώνει” με ανοικτά πόδια, δίνοντας τη δυνατότητα στους/στις άλλους/ες “κυνηγημένους/ες” να περάσουν κάτω από τα πόδια του/της και με αυτόν τον “μαγικό τρόπο” να τον /την “ξεμαρμαρώσουν”. Ως εκ τούτου, τα παιδιά καλούνται να επιτελέσουν ταυτόχρονα δύο στόχους: να σωθούν και να σώσουν τους άλλους.

Συζήτηση μετά το παιχνίδι: **(α)** «-Πώς ήταν το “διορθωμένο” παιχνίδι;». «-Πώς νιώθετε τώρα;». «-Αν μπορούσατε να χαρακτηρίσετε ή να ζωγραφίσετε τον τρόπο που νιώσατε, με τι χρώμα θα το ζωγραφίζατε;» **(β)** «-Τηρήθηκαν οι κανόνες ασφάλειας που τέθηκαν;». «-Αν δεν είχε τηρηθεί ... τι θα μπορούσε να συμβεί;» «- Μήπως πρέπει να συμπληρωθεί στη λίστα των κανόνων με κάποιον που δεν σκεφτήκαμε πριν; ». Συμπλήρωση της λίστας με τους κανόνες εφόσον χρειάζεται, από τον/την εκπαιδευτικό.

- ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ: Ατομική, ελεύθερη ζωγραφική (Ζωγραφίζω όπως νιώθω ...)

4.2.

Η Μικρή Ηλιαχτίδα προτείνει παιχνίδια σε ζευγάρια.

Δημιουργία τυχαίων και διαφορετικών κάθε φορά ζευγαριών ώστε να συνεργαστούν με περισσότερους/ες συμμαθητές/-ήτριες και να εξελίσσουν τόσο τις διαπροσωπικές τους σχέσεις όσο και τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες, την προσαρμοστικότητα και ευελιξία τους, κατά περίπτωση (συνεργασίας).

- “Αχ Κολλήσαμε!”. Σε ζευγάρια, πρέπει να καταφέρουν να βρουν τρόπο μετακίνησης ενώ είναι “κολλημένοι” με το ταίρι τους σε (και με) κάποιο από τα μέλη του σώματός τους (κολλημένα κεφάλια, γόνατα, πλάτες, πατούσες, κ.λπ.). Δοκιμασία μετακίνησης, σε συνεργασία και με επινοητικότητα, ώστε να ξεπεραστεί το “πρόβλημα”. Στο τέλος, συζήτηση-αναστοχασμός

ΕΠΕΚΤΑΣΗ: Πρέπει όλα τα ζευγάρια συγχρόνως, να διανύσουν μία ορισμένη απόσταση, σε έναν φανταστικό αγώνα ανθεκτικότητας. Ποιο ζευγάρι θα καταφέρει να φτάσει ως το τέρμα; Οι επίμονοι και ευρηματικότεροι, και όχι οι γρηγορότεροι, νικούν!

-Στη σκιά του Ήλιου: Ο Α΄ είναι ο Ήλιος και ο Β΄ η Σκιά του. Προτείνεται η χρήση ρυθμικής Μουσικής. Εναλλαγή των ρόλων ώστε όλοι να δοκιμάσουν και τους δύο ρόλους.

Ο/η “Ήλιος” κινείται ελεύθερα στο χώρο εκτελώντας κινήσεις με όλο το σώμα (κυρίως παράπλευρες, με τα χέρια και τα πόδια). Ο/η Β΄ είναι η “Σκιά” του και πρέπει να βρίσκεται πίσω από το Α΄, να ακολουθεί, και να κάνει ότι κάνει ο “Ήλιος”. Άσκηση πολύ διασκεδαστική που απαιτεί όμως συντονισμό, ενσυναίσθηση από τον “Ήλιο”, υπομονή, συγκέντρωση και παρατηρητικότητα από την “Σκιά” του. Στο τέλος, συζήτηση-αναστοχασμός

-Άσκηση αναπνοής (Διαφραγματική αναπνοή). Χαλάρωση. Άσκηση για την εκμάθηση της σωστής αναπνοής και χαλάρωσης από ένταση (ή άγχος). Κάθε μαθητής/-ήτρια ξαπλωμένος/-η ανάσκελα σε ασφαλή και καθαρό χώρο, με τα χέρια, το ένα στο στήθος και το άλλο στο στομάχι, εκτελεί με τις οδηγίες του/της εκπαιδευτικού τη διαφραγματική αναπνοή. Αρχικά αφήνουμε τους μαθητές να νιώσουν τη λειτουργία της αναπνοής. Στη συνέχεια προσφέρονται οδηγίες για τη σωστή εκτέλεση της άσκησης. Η εκπνοή πρέπει να κρατά λίγο περισσότερο χρόνο από την εισπνοή. Αρχικά, και προς αποφυγή περιπτώσεων υπεροξυγόνωσης (ζάλης), εκτελούνται λίγες αναπνοές (4 έως 6): *Εισπνοή από τη μύτη και αφήνουμε το στομάχι να φουσκώσει (μετράμε ως το 3). Κράτημα του αέρα για δύο χρόνους (μετράμε 4, 5). Απαλή εκπνοή με μέτρημα για τέσσερις χρόνους, από το 6 έως το 10.* Προτείνεται στα παιδιά προς αξιοποίηση, όταν αισθάνονται ένταση. Μπορεί σταδιακά και εφόσον έχει γίνει ορθή εκμάθηση, να εκτελείται και σε καθιστή θέση (διάχυση στο πρόγραμμα).

4.3.

Η Μικρή Ηλιαχτίδα αναφέρεται σε ένα όμορφο όνειρο που είδε (ή μία ιδέα που είχε). Προσκαλεί τους μαθητές/-ήτριες να παίξουν και να μοιραστούν τα δικά τους όνειρα και ιδέες!

- Ιδέες και Όνειρα!: Μουσική [με ενδιαφέρον]. Κάθε μαθητής/-ήτρια ξαπλωμένος/-η ανάσκελα σε ασφαλή και καθαρό χώρο, με τα χέρια στο πλάι και κλειστά μάτια (προαιρετικά), αφήνει τη μουσική να τον/την “ταξιδέψει”. Όταν και όποτε αισθανθεί, μπορεί να κινηθεί και να εκφραστεί σωματικά στο χώρο (χωρίς λόγο), μπαίνοντας ενεργά στο ... “όνειρο” του. Στο τέλος της μουσικής επιστρέφει στο αρχικό σημείο και ολοκληρώνει με ηρεμία την άσκηση (επιβεβαίωση στην πραγματικότητα). Ακολουθεί μοίρασμα των ονείρων στον κύκλο. Ανάδυση και συζήτηση των διαφορετικών ιδεών που προέκυψαν με αφορμή ένα κοινό ερέθισμα.

ΕΠΕΚΤΑΣΗ: Ανάγνωση βιβλίου παιδικής λογοτεχνίας, με θέμα τις ... ιδέες [Δείτε στην Ενδεικτική Βιβλιογραφία, στις Σημειώσεις]

-Ζωγραφική σε ζευγάρια: «-Αν ζωγραφίζαμε μαζί με κάποιον άλλο τι θα μπορούσαμε να φτιάξουμε;». «Τι χρώματα θα χρησιμοποιούσαμε;» «- Τι θέμα θα επιλέγαμε;» Θέλετε να δοκιμάσουμε;». Αξιοποίηση της ρουτίνας σκέψης **Think, Pair, Share**. Τυχαίος χωρισμός σε ζευγάρια και ζωγραφική σε χαρτί Α3. Συνεργασία για την παραγωγή ενός κοινού έργου. Σκέφτονται, διατυπώνουν και μοιράζονται τις σκέψεις τους. Αποφασίζουν για την απόδοση (χρώματα και τον τρόπο με τον οποίο θα συνεργαστούν). Παρουσίαση στην ολομέλεια και ανάρτηση στον πίνακα της τάξης.

ΕΠΕΚΤΑΣΗ:

- Δημιουργία “ζωντανών γλυπτών” απόδοσης των κοινών ονείρων ή ιδεών (σε ζευγάρια ή ομαδικά) Και έκθεσή τους στο πρωτότυπο και αυτοσχέδιο “μουσείο” της τάξης.

- Δημιουργία συνεργατικής ζωγραφικής των ονείρων σε μία κοινή επιφάνεια (σύνθεση). Όλοι ζωγραφίζουν σε μία μεγάλη επιφάνεια ώσπου ατομικά ιδέες και όνειρα να ... συναντηθούν [Με πινέλα και τέμπερες].

5^ο ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

5.1.

-Ανάγνωση παραμυθιού. Η Μικρή Ηλιαχτίδα φέρνει μαζί της ένα βιβλίο με θέμα το σχολείο ή τις ... ιδέες (Δες ενδεικτικές βιβλιοπροτάσεις στις Σημειώσεις).

-Συζήτηση για το σχολείο μας και αξιοποίηση της ρουτίνας σκέψης. [Χρώμα] Color, [Σύμβολο] Symbol, [Εικόνα] Image (Ποιο χρώμα/σύμβολο/εικόνα θα αντιπροσώπευε ή απέδιδε καλύτερα την ουσία μιας βασικής ιδέας;). Μια αισθητηριακή προσέγγιση του σχολείου. Ειδικότερα: «-Πώς σκέφτεσαι το σχολείο μας;» «- Αν ήταν χρώμα το χρώμα θα ήταν;» «- Αν ήταν μυρωδιά...», κ.λπ. Συμπληρώνουμε και με άλλες “ασκήσεις φαντασίας”, όπως: Αν είχε φτερά και μπορούσε να πετάξει, να τραγουδήσει, να χορέψει, να παίξει ... κ.λπ.

- Ζωγραφική: «Το σχολείο μου» (ελεύθερο σχέδιο). Ανάρτηση

5.2.

- Συζήτηση: «-Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε ώστε το σχολείο μας να γίνει καλύτερο/ομορφότερο/λειτουργικότερο/...;» Είναι κάτι που θα ήθελαν τα παιδιά να δημιουργήσουν, αλλάξουν ή τροποποιήσουν στο σχολείο;

-Περιήγηση στους χώρους του σχολείου

-Ιδεοκαταιγισμός- Καταγραφή ιδεών από τον/την εκπαιδευτικό σε πίνακα, χαρτί καβαλέτου ή αλλού, γύρω από την εικόνα (φωτογραφία ή σκίτσο) του σχολείου [*Ενδεικτικό πρότυπο στο Παράρτημα*] (π.χ. να φυτέψουν ένα δέντρο, να φτιάξουν ένα λαχανόκηπο, να διακοσμήσουν έναν τοίχο, να σχεδιάσουν επιδαπέδια παιχνίδια στον αύλειο χώρο, κ.λπ.).

-«Αν μπορούσα να κάνω κάτι για το σχολείο μου θα ...». Ατομική Εργασία: Φύλλο Αξιολόγησης (5β) ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ: Φύλλο εργασίας: «Το σχολείο μου σε μεγεθυντικό φακό ...» [*Ενδεικτικά πρότυπα στο Παράρτημα*]

- Παρουσίαση των ατομικών εργασιών και ιδεών των μαθητών και των “ικανοτήτων” τους (πώς μπορούν να τα καταφέρουν, τι πρέπει να γίνει).

- Επιλογή σχεδίου δράσης με δημοκρατικές διαδικασίες

5.3.

- Βελτιώσεις και νέες προοπτικές: Με την αξιοποίηση της ρουτίνας σκέψης “**Imagine if**” οι μαθητές απαντούν σε ερωτήματα όπως: «- Με ποιον τρόπο μπορεί αυτό [το προς υλοποίηση έργο] να γίνει πιο αποτελεσματικό/ χρήσιμο/όμορφο;»
- Καταγραφή και οριστικοποίηση του σχεδίου δράσης- Σχεδιασμός. Λίστες με υλικά. Προετοιμασία. Προγραμματισμός. Καταμερισμός εργασίας

6^ο ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

6.1.-6.2.

Υλοποίηση του σχεδίου-δράσης

6.2.

Αποτίμηση

7^ο ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

7.1.

-Το Παιχνίδι με τις καρτέκλες του ΠΡΙΝ και του ΜΕΤΑ:

Τοποθετούνται στο κέντρο του χώρου οι δύο «καρέκλες των αποκαλύψεων». Οι καρτέκλες του ΠΡΙΝ και του ΜΕΤΑ. Οι μαθητές κινούνται με μουσική γύρω από τις δύο καρτέκλες. Μόλις σταματήσει η μουσική, δύο παιδιά κάθονται στις καρτέκλες και τα υπόλοιπα στη θέση τους στον κύκλο. Αποκαλύπτουν τις σκέψεις τους με την αξιοποίηση της ρουτίνας σκέψης «Νόμιζα/Σκεφτόμουν ... Τώρα Νομίζω/Σκέφτομαι ... /I used to think... Now, I think...»). Η διαδικασία επαναλαμβάνεται έως ότου όλα τα παιδιά καθίσουν στις δύο καρτέκλες. Ο/η εκπαιδευτικός σημειώνει σε ένα ανοιχτόχρωμο χαρτόνι κανσόν τις απαντήσεις και μετά οι μαθητές/-ήτριες υπογράφουν δίπλα σε όσα έχουν σημειωθεί.

7.2.

Συνεργατική κατασκευή:

Όλοι μαζί δημιουργούν ένα συνεργατικό έργο (κολλάζ, μακέτα, αφίσα, ή άλλο) στο οποίο αποτυπώνονται η διάθεση και τα συναισθήματα των μαθητών/-τριών για το έργο που υλοποιήθηκε. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ: δημιουργία μίας συστάδας από ηλιοτρόπια με τη φωτογραφία κάθε παιδιού στο κέντρο κάθε ηλιοτρόπιου ή μία μικρή ζωγραφιά ή λέξη. Στόχος η δημιουργία ενός αναμνηστικού πίνακα αναφοράς στο πρόγραμμα και στις αξίες της ομάδας: της υπερηφάνειας, της σύνδεσης, της συνεργασίας, της αγάπης και της φιλίας.

7.3.

- Παρουσίαση των μαθητικών έργων. Κατάλληλη εορταστική ατμόσφαιρα
- Απονομή των Επαίνων Υπερηφάνειας

Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

- Αυτοαξιολόγηση των μαθητών/-τριών: προφορική μέσω μεθοδευμένων ερωτήσεων του/της εκπαιδευτικού, φύλλα αξιολόγησης, παρακολούθηση και ανασκόπηση ατομικού φάκελου, παρουσίαση του εαυτού εντός και εκτός ρόλου)

- Αξιολόγηση μαθητή από τον/την εκπαιδευτικό: συζήτηση, παρατήρηση, ειδικά σχεδιασμένες και οργανωμένες δραστηριότητες, ρουτίνες σκέψης και δημιουργία λιστών απαντήσεων, τήρηση ημερολογίου, σημειώσεων (για κάθε μαθητή/ήτρια), συμπλήρωση ατομικού ερωτηματολογίου.
- Ενδεικτικές ερωτήσεις και ρουτίνες σκέψης που μπορούν να καθοδηγήσουν τον/την εκπαιδευτικό είτε στη δημιουργία φύλλων εργασίας είτε στην οργάνωση της συζήτησης για την αποτίμηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων των εργαστηρίων δεξιοτήτων: -Τι έμαθα από τη δραστηριότητα; - Τι κατάφερα να φτιάξω; Πώς κατάφερα να το φτιάξω; - Τι σκέφτηκα; - Γιατί είναι σημαντικό για μένα αυτό που δημιούργησα; - Πώς ένιωσα τότε/ νιώθω τώρα; – Τι νόμιζα/ήξερα και τι νομίζω/έμαθα τώρα ... - Αν ... τότε ... - Τι σκέφτομαι...

Φύλλα περιγραφικής αυτο-αξιολόγησης

Διατίθενται ενδεικτικά φύλλα αξιολόγησης στο παράρτημα

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

- Ο/η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους/τις μαθητές/-ήτριες να ενημερώνουν τον ατομικό φάκελο επιτευγμάτων (portfolio) ο οποίος έχει δημιουργηθεί για τα εργαστήρια δεξιοτήτων.
- Οι μαθητές/-ήτριες ενημερώνουν τον ατομικό φάκελο εργασιών με έργα που επιλέγουν οι ίδιοι/ες.
- Ο/η Εκπαιδευτικός ακολουθεί μία ρουτίνα στην οποία εξοικειώνονται σταδιακά οι μαθητές/-ήτριες με ερωτήσεις σκέψης για την καλλιέργεια δεξιοτήτων κριτικού αναστοχασμού/μεταγνωστικής επίγνωσης. Ενδεικτικά: -Γιατί επέλεξες το έργο αυτό; - Θυμάσαι πώς ένιωσες όταν το δημιούργησες; - Είχες δυσκολίες και πώς τις ξεπέρασες; Πώς νιώθεις τώρα γι' αυτό;- Αν το δημιουργούσες ξανά τι αλλαγές θα έκανες; - Τι τίτλο θα του έδινες;
- Τα πρότυπα φύλλα εργασιών που διατίθενται στο Παράρτημα, είναι ενδεικτικά.

Υποδειγματικό Υλικό- Δειγματικά Φύλλα εργασίας -

Το γράμμα του Ήλιου

Καλημέρα παιδιά,

Καλώς σας βρήκα! Καλό φθινόπωρο με γέλια και παιχνίδια!

Το ξέρω ότι θα σας λείπει το καλοκαίρι!

Και σε μένα το ίδιο

Περισσότερο θα μου λείψουν η ξεγνοιασιά και οι ατέλειωτες ποδηλατοβόλτες ψηλά στο μονοπάτι του ουρανού. Η πρωινή ησυχία και οι μεσημεριανές κουβέντες με τον τζίτζικα τον φίλο μου. Τα παιχνιδίσματα με το φως πάνω στην ήρεμη θάλασσα και η μεγαλαααάλη δροσερή βουτιά λίγο πριν κρυφτώ στη δύση. Α, μην το ξεχάσω... Και τα παγωτά θα μου λείψουν, και τα καρπούζια ...

Όμως δεν στεναχωριέμαι που τέλειωσε το καλοκαίρι...

Γιατί και το φθινόπωρο, έχει τη χάρη του.

Εγώ το αγαπώ το φθινόπωρο. Είναι η εποχή που μπορώ να παίζω κρυφτό με τα φιλαράκια μου τα σύννεφα.

Είναι η εποχή που ξυπνά το αεράκι με δροσιές και όρεξη για αταξίες και ζαβολιές! Πόσο διασκεδαστικό είναι όταν κάνουμε αγώνες δύναμης! Και φυσά, και φυσά, και ξεφυσά ... Πότε φανερά και πότε κρυφά, μα δεν τα καταφέρνει να βγάλει τις ζακέτες των ανθρώπων. Γιατί όσο φυσά, εκείνοι τις σφίγγουν περισσότερο πάνω τους για να μην κρυώσουν. Και τότε εκνευρίζεται και σκορπά τα φύλλα από τα δέντρα. Ανακατεύει τα μαλλιά των κοριτσιών και ρίχνει τη μπουγάδα με τα καθαρά ρούχα από το σκοινί.

Αυτό που μου αρέσει όμως πιο πολύ στο φθινόπωρο, είναι ότι ανοίγουν τα σχολεία! Κι αυτό είναι το καλύτερο από όλα!

Κάθε πρωί παιδιά, θα ξυπνάμε μαζί. Μαζί θα πηγαίνουμε στο σχολείο και το μεσημέρι πάλι πίσω στο σπίτι.

Κι αν κάποιο παιδάκι είναι νυσταγμένο θα του χαιδεύω ζεστά το μάγουλο και την πλατούλα.

Κι αν κάποιο παιδάκι πάει πρώτη φορά σχολείο, θα στείλω τις ηλιαχτίδες μου να πλέξουν μια φωτεινή ακτινοκορδέλα, που θα συνδέσει το σπίτι με το σχολείο, για να μη χάνει ποτέ τον δρόμο. Οι μικρές ηλιαχτίδες θα το υποδεχτούν γλιστρώντας μέσα από τα ανοιχτά παράθυρα της τάξης. Και θα σκαρώνουν παιχνίδια και χορούς για να περνά καλά και να μαθαίνει, και να μεγαλώνει παρέα με τους καινούργιους του φίλους.

Κάθε μέρα θα ακούω το μελισσένιο βουητό και τα γέλια σας στο διάλειμμα. Κι ένα μεγάλο χαμόγελο θα σχηματίζεται στα χείλη μου.

Καλή αρχή λοιπόν,
Ο φίλος σας ο Ήλιος

«Ας ξετυλίξουμε το κουβάρι μαζί ...»

1.

Μια ηλιαχτίδα μικρή.
Έρθε απ' την αυλή
στο σχολείο να πάει.
Κλαίει και γελάει.
Πω πω πω τι.

2.

Μια ηλιαχτίδα χρυσή.
Σαν κορδέλα λεπτή
χέρι χέρι περνάει.
Τριγυρνά, πετάει.
Πω πω πω τι.

3.

Μια παρέα ζεστή.
Αγκαλιά φωτεινή
που μας αγαπάει
και μας χαιρετάει.
Πω πω πω τι.

4.

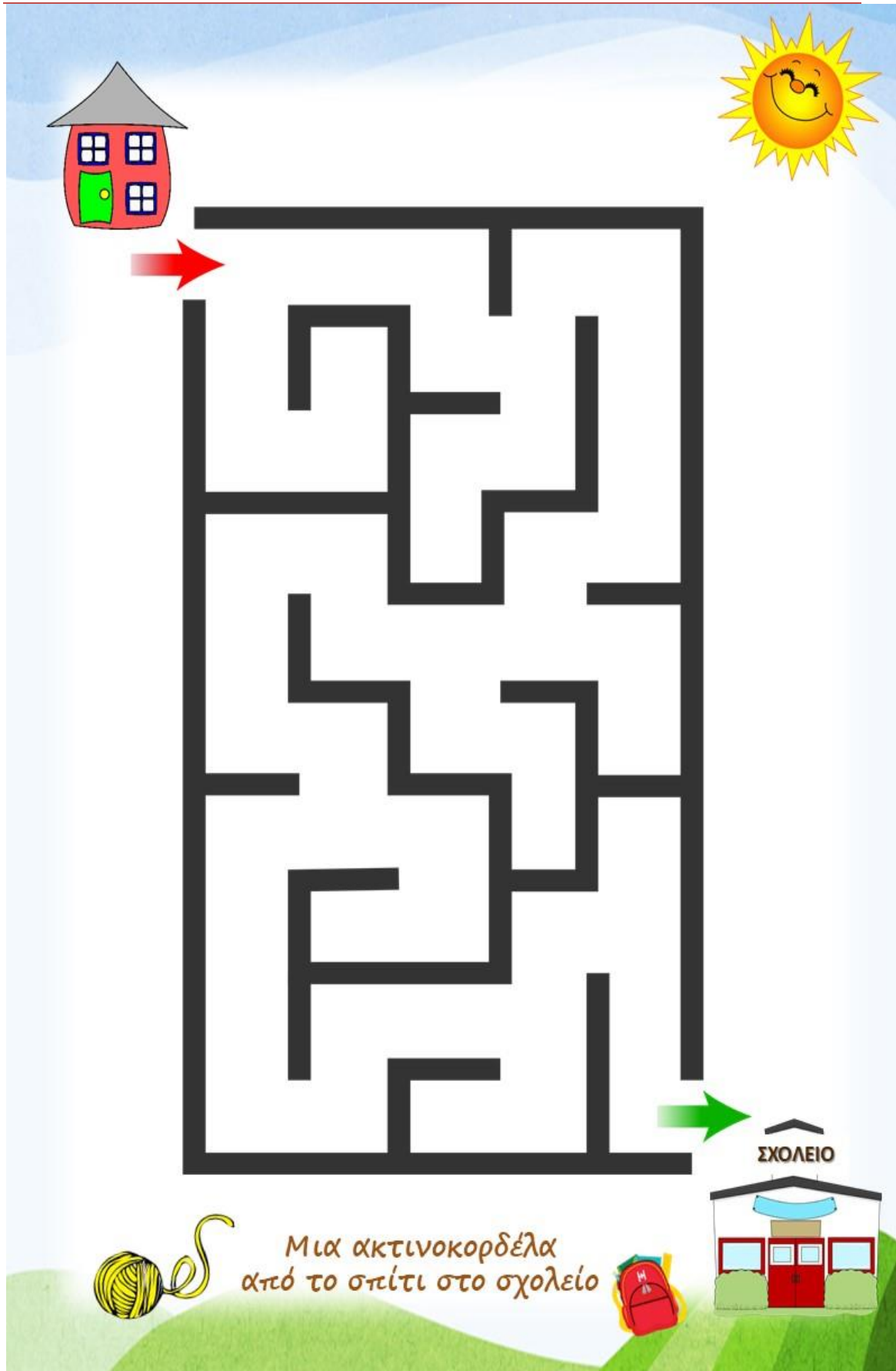
Πάρε και δώσε.
Παίξε κι εσύ.
Ας ξετυλίξουμε
το κουβάρι μαζί.

5.

Είμαι ο/η
Γεια σας παιδιά
Γεια σου
Πω πω πω τα

- Συνδέομαι -

© 28.5.2021 Ι. Μενδρινού

Η μικρή ηλιαχτίδα ... Συμπληρώνω το σχέδιο ...

Πώς νιώθω που ήρθε η ηλιαχτίδα στο σχολείο μου;

1. ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Το αγαπημένο μου αντικείμενο είναι.....

Γιατί;

.....

.....

.....

Μου το χάρισε/έδωσε/πήρε

.....

Πώς νιώθω που παρουσίασα στο σχολείο το αγαπημένο μου αντικείμενο από το σπίτι;

2. ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

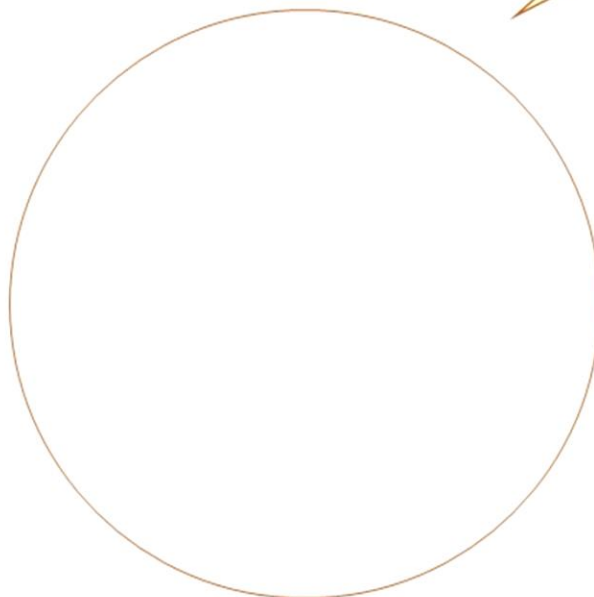

Εγώ και η δική μου καλημέρα στο σχολείο

Ζωγραφίζω τον εαυτό μου και επιλέγω το συναίσθημα που με εκφράζει

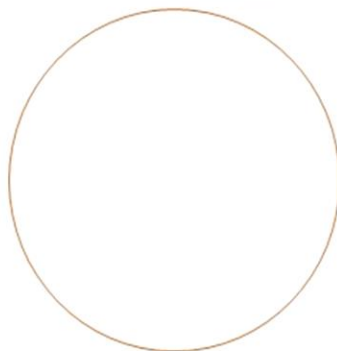
Καλημέρα!

Εγώ και η δική μου καλημέρα στο σχολείο

Ζωγραφίζω τον εαυτό μου και επιλέγω το συναίσθημα που με εκφράζει

Υγιεινά πρότυπα ζωής

διατροφή

υγιεινή
σώματος

καλός ύπνος

γυμναστική

Τρεφόμαστε Υγιεινά "Ο Δεκάλογος της Υγιεινής Διατροφής"

**Εθνικός
Διατροφικός
Οδηγός για
Παιδιά και
Εφήβους**

Διαθέσιμο στο:

http://www.diatrofikoiodigoi.gr/files/PDF/POSTER_2_KIDS_350x500.pdf

Π
Λ
Ε
Ν
Ω
Τ
Α
Χ
Ε
Ρ
Ι
Α
Κ
Α
Ρ
Τ
Ε
Σ

01

Wet your hands before applying soap.

02

Bring your palms together and rub soap all over the palms and backs of your hands, including between the fingers.

Π
Λ
Ε
Ν
Ω
Τ
Α
Χ
Ε
Ρ
Ι
Α
Κ
Α
Ρ
Τ
Ε
Σ

03

Wash your hands for at least 20 seconds.

04

Wipe your hands with a clean towel or paper towel and avoid rubbing too vigorously.

Συμβόλαιο τάξης. Συμπληρώνουμε όλοι μαζί.
Δεσμευόμαστε;

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

5. Το σχολείο μου με ... μεγεθυντικό φακό
Σημειώνουμε τις ιδέες μας.

Ιδέες για να γίνει καλύτερο. Ένα σχολείο που να ...πετάει!

Αν μπορούσα να κάνω κάτι για να είναι καλύτερο το σχολείο μου θα ...

Πώς νιώθω; Θα τα καταφέρω;

5β. ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Το σχολείο μου μετά ...

Πώς νιώθω για όσα κατάφερα με τους φίλους μου;

6. ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Το 2^ο γράμμα του Ήλιου

Καλημέρα παιδιά,

Σηκώθηκα σήμερα πρωί πρωί όλο χαρά..!

Με το γράμμα αυτό στο χέρι ...

Ήθελα να προλάβω τη Μικρή Ηλιαχτίδα που κοιμάται τον τελευταίο καρό, νωρίς νωρίς το βράδυ για να ξυπνά με κέφι το πρωί!

Για να σας συνοδεύει στο σχολείο όπως υποσχέθηκε.

Για να έχει καλή διάθεση και ενέργεια για παιχνίδια και χορό!

Για να έχει καθαρό μυαλό και φανταστικές ιδέες!

Πέρασα εχθές το μεσημέρι πάνω από το σχολείο σας κι αισθάνθηκα πολύ περήφανος για σας. Μα τόσο μικρά παιδιά, είπα μέσα μου, πώς σκέφτηκαν και πώς κατάφεραν να

.....
Μπράβο σας!

Ελπίζω να μάθατε πολλά μέσα από την προσπάθειά σας να κάνετε το σχολείο σας πιο

Και πρώτα πρώτα, πόσο ξεχωριστός και ξεχωριστή είναι ο καθένας και η καθεμία από εσάς. Πόσες δυνάμεις και ικανότητες έχετε!

Πόση φαντασία! Και πόσες ιδέες!

Τώρα έχετε πραγματικά ένα σχολείο που ...πετάει! Ένα σχολείο που το φροντίζετε και το αγαπάτε. Ένα σχολείο με πολλούς φίλους. Ένα σχολείο για να το χαίρονται όλοι!

Ελπίζω με τις ιδέες σας να το κάνετε να πετά πάντα και μαζί του κι εσείς!

Αντίο λοιπόν,

Αν και γνωρίζετε ότι δεν φεύγω ...

Θα είμαι πάντα εκεί ψηλά για να σας ζεσταίνω.

Όπου και να είστε!

Ο φίλος σας ο Ήλιος

Τι θα θυμάμαι από το πρόγραμμα:
"Κάθε αλλαγή μια φωτεινή αρχή!>>

Πώς νιώθω τώρα που τελείωσε;

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Dockett, S. & Perry, B (2005). Researching with children: insights from the Starting School Research Project. *Early Child Development and Care*, 175, 6, 507-521.
- Doll, Zucker & Brehm (2009). *Σχολικές τάξεις που προάγουν την ψυχική ανθεκτικότητα*. Επιστημονική. [Επιμ.]Χ. Χατζηχρήστου. [Μετ. Ε. Θεοχαράκη. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Duda, M. & Minick, V. (2006). Easing the transition to kindergarten: demonstrating partnership through service-learning. *Mentoring & Tutoring*, 14, 1, 111-121.
- Fabian, H. (2000). Small Steps to Starting School. *International Journal of Early Years Education*, 8, 2, 141-153
- Henderson, N.. & Milstein M. (2008). *Σχολεία που προάγουν την ψυχική ανθεκτικότητα*. [Επιμ.] Χ. Χατζηχρήστου. [Μετ.] Βασσαρά. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Hermans J.M.H., & Hermans-Konopka A. (2016). *Η Θεωρία του Διαλογικού Εαυτού* (μετ Γ. Γκαντώνα). Αθήνα: Παρισιάνου.
- Linde-Leimer, K. & Wenzel T. [eds] (2014). "Resilience - a key skill for education and job" project partners Guidelines . Link: <http://www.resilience-project.eu>
- McIntyre, L.L., Eckert, T.L., Fiese, B.H., DiGennaro, F.D. & Wildenger, L.K. (2007). Transition to Kindergarten: Family Experiences and Involvement. *Early Childhood Education Journal*, 35, 1, 83-88.
- Αγαπάκη, Δ. & Μαρτσιούλα, Δ. (2004). *Σχολική Ετοιμότητα – Ψυχολογικές και παιδαγωγικές διαστάσεις*. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο <http://benl.primedu.uoa.gr/ptde/archive.html> .
- Βруниώτη, Κ. & Ματσαγγούρας, Η. (2005). Μετάβαση από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό σχολείο: Μια οικοσυστημική ερευνητική προσέγγιση των κοινωνικών σχέσεων των αρχάριων μαθητών και μαθητριών στη σχολική τάξη. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 40, 78-102.
- Βруниώτη, Κ. (2008-2009). *Μετάβαση από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό Σχολείο και συνεργασία μεταξύ των δύο εκπαιδευτικών ιδρυμάτων: δεδομένα, διαπιστώσεις και προοπτικές*. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο <http://nip-oloimero.sch.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=21>
- Γκόβαρης, Χ. (2007-2008). *Η μετάβαση από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό Σχολείο – Επισημάνσεις από τη σκοπιά της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης*. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο <http://nip-oloimero.sch.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=21>
- Γκότσης, Η. (2020). *Ονειροτοπία..* Αθήνα: Αρμός
- Γκότσης, Η. (2019). *Η Γραμματική των Αποθεμάτων*. Αθήνα: Αρμός.
- Γκότσης, Ηλίας (2017): «Η εμπειρία της εκπαίδευσης με τον Peter Lang και οι εφαρμογές και οι μεταφορές της Καταξιώτικης Συστημικής Διερεύνησης στον Οργανισμό Κατά των Ναρκωτικών». *Μετάλογος*, 30.
- Δανασσής, Α. & Δελλασούδας, Λ. (2002). Ηλικία έναρξης σχολικού βίου και σχολική επίδοση. Στο *Ψυχοπαιδαγωγική της Προσχολικής Ηλικίας*. Ρέθυμνο: Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Κρήτης, 1, 484-503

- Εξάρχου, Ν. (2007-2008). *Η μετάβαση του παιδιού από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο*.
- Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο <http://nipoimero.sch.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=21>
- Κορώσης, Κ. (2002). Η μετάβαση του παιδιού από το μικρόκοσμο της οικογένειας στην πολυπρόσωπη κοινωνία του νηπιαγωγείου. Στο *Ψυχοπαιδαγωγική της Προσχολικής Ηλικίας*. Ρέθυμνο: Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Κρήτης, 1, 362- 368
- Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. (2011). *Μεταγνωστικές διεργασίες και αυτορρύθμιση*. Αθήνα: Πεδίο.
- Γαλανάκης, Μ.& Σταλίκας, Α. (2017). *Ευτυχία τώρα! Η δύναμη των θετικών συναισθημάτων*. Αθήνα: Κριτική.
- Κοντοπούλου, Μ. (1996). *Η μετάβαση από το σπίτι στο σχολείο*. Θεσσαλονίκη: Προμηθεύς
- Λαζαράτου, Ε. (2020). *Γονείς και παιδιά: Υπευθυνότητα – Κατανόηση – Αγάπη*. Αθήνα: Παρισιάνου.
- Ματσαγγούρας, Η. (2009). *Εισαγωγή στις Επιστήμες της Παιδαγωγικής*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μενδρινού, Ι. (2020a)«Πρόληψη και υποστήριξη μαθητών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας σε καταστάσεις κρίσεων: Η περίπτωση του εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού προγράμματος “Κούκλες από... σπίτι: Μικρές ηλιαχτίδες ενδυνάμωσης και φροντίδας μέσα από το παράθυρο”». Στο *Επιστημονικό Περιοδικό Σύγχρονη Κοινωνία, Εκπαίδευση & Ψυχική Υγεία (Σ.Κ.Ε.Ψ.Υ.)*. Νέα Εποχή. Τεύχος 7. Ιούλιος - Δεκέμβριος Β΄2020, σελ. 21-33. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: <https://psychologiagr.com/wp-content/uploads/2021/01/PER-SKEPSY-TEYXOS-7.pdf>
- Μενδρινού, Ι. (2020b). “Πέντε Σούπερ Ήρωες στην τάξη μας!” Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες για την εκμάθηση, ορθή εφαρμογή και τήρηση των μέτρων κατά της διασποράς της Covid-19. Αθήνα Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο <https://www.openbook.gr/5-super-iroes-stin-taxi-moy/>
- Μενδρινού, Ι. (2014a). «Θέατρο στο Νηπιαγωγείο. Η πρώτη μύηση στο Θέατρο και στην κοινωνική ζωή». Στο Θ. Γραμματάς [επιμ.], *Το Θέατρο στην Εκπαίδευση. Καλλιτεχνική έκφραση και Παιδαγωγία*. Αθήνα: Διάδραση, 310-337
- Μενδρινού, Ι. (2014b). «Το Παιδικό Σώμα από το Παρασκήνιο στο Προσκήνιο του Θεάτρου της Ζωής». Στο Θ. Γραμματάς [επιμ.], *Πάμμουσος Παιδαγωγία. Η Παιδαγωγική του Θεάτρου*. Ταξιδευτής, 53-64
- Συλλογικό (2011). *Εισαγωγή στη θετική ψυχολογία*. Αθήνα: Τόπος
- Χατζηχρήστου.Χ. (2015). *Πρόληψη και προαγωγή της ψυχικής υγείας στο σχολείο και στην οικογένεια*. Αθήνα: Gutenberg.
- Χατζηχρήστου, Χ. (Επιμ.) (2011). *Κοινωνική και Συναισθηματική Αγωγή :Πρόγραμμα για την Προαγωγή της Ψυχικής Υγείας και της μάθησης στη Σχολική Κοινότητα. Εκπαιδευτικό Υλικό για Εκπαιδευτικούς και Μαθητές ΙΙ, Κοινότητα*. Αθήνα: Τυπωθήτω
- Χατζηχρήστου, Χ., (Επιμ.) (2008). *Στήριξη των παιδιών σε καταστάσεις κρίσεων*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1^ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ_2_ΕΥΖΗΝ

(Υποθεματική: « 2. Ψυχική και Συναισθηματική Υγεία - Πρόληψη»):

«“Κάθε αλλαγή μια φωτεινή αρχή!” Μικρές ηλιαχτίδες ενδυνάμωσης και φροντίδας μέσα από το... παράθυρο». Κοινωνικο-συναισθηματική υποστήριξη μαθητών/τριών για την ομαλή μετάβαση στο Νηπιαγωγείο και στην Α΄ Δημοτικού

1. Η μετάβαση και προσαρμογή των παιδιών στο Νηπιαγωγείο και στην Α΄ Δημοτικού αποτελεί μία διαδικασία πρωτόγνωρων συνθήκων και αλλαγών που αντιμετωπίζεται χωρίς δυσκολίες από όλα τα παιδιά, με τη συμβολή της οικογένειας.

1. ΣΩΣΤΟ
2. ΛΑΘΟΣ

2. Η Μικρή Ηλιαχτίδα στέλνει ένα γράμμα στους μαθητές/-ήτριες για να τα καλωσορίσει στο νέο τους σχολείο

1. ΣΩΣΤΟ
2. ΛΑΘΟΣ

3. Οι μαθητές/-ήτριες παρουσιάζουν στους συμμαθητές/-ήτριές τους ένα αγαπημένο αντικείμενο από το σπίτι ή το προηγούμενο σχολείο τους, συνδέοντας μέσα από τις αφηγήσεις τους το ΠΡΙΝ με το ΤΩΡΑ.

1. ΣΩΣΤΟ
2. ΛΑΘΟΣ

4. Η Μικρή Ηλιαχτίδα είναι μία κούκλα η οποία μπαίνει από το ... παράθυρο στην τάξη για όσο διάστημα διαρκεί το πρόγραμμα και η προσαρμογή των μαθητών/-τριών στο νέο σχολείο.

1. ΣΩΣΤΟ
2. ΛΑΘΟΣ

5. Η Μικρή Ηλιαχτίδα αποκαλύπτει στα παιδιά γιατί άργησε να έρθει στο σχολείο:

1. Έχασε το δρόμο
2. Βαριόταν να σηκωθεί από το κρεβάτι
3. Ξενύχτησε το προηγούμενο βράδυ
4. Κουβέντιαζε με τον Ήλιο για ένα σοβαρό θέμα

6. Στη διαφραγματική αναπνοή η εκπνοή πρέπει να έχει λίγο περισσότερη διάρκεια από την εισπνοή.

1. ΣΩΣΤΟ
2. ΛΑΘΟΣ

7. Οι μαθητές/-ήτριες εκφράζουν δημιουργικές ιδέες για το σχολείο τους αξιοποιώντας τη ρουτίνα σκέψης “Color, [Σύμβολο] Symbol, [Εικόνα] Image”.

1. ΣΩΣΤΟ
2. ΛΑΘΟΣ

8. Οι μαθητές/-ήτριες σχεδιάζουν και υλοποιούν ένα σχέδιο δράσης το οποίο θα κάνει το σχολείο τους καλύτερο, ομορφότερο ή λειτουργικότερο.

1. ΣΩΣΤΟ
2. ΛΑΘΟΣ

9. Το σχέδιο δράσης για τη βελτίωση του σχολείου το οποίο βασίζεται σε ιδέες των μαθητών/-τριών, υλοποιείται αποκλειστικά και μόνο από τα παιδιά χωρίς τη συμμετοχή άλλων μελών ή φορέων της σχολικής και της ευρύτερης κοινότητας.

1. ΣΩΣΤΟ
2. ΛΑΘΟΣ

10. Στο τέλος του προγράμματος, η Μικρή Ηλιαχτίδα ανακοινώνει στους μαθητές/-ήτριες ότι:

1. αισθάνεται πολύ άσχημα που δεν θα έρθει ξανά στο σχολείο
2. είναι απογοητευμένη γιατί δεν κατάφερε να βοηθήσει όσο θα ήθελε τα παιδιά
3. ότι θα συνεχίσει να έρχεται στο σχολείο για να βοηθά τα παιδιά να αντιμετωπίζουν τις δυσκολίες τους
4. αποχαιρετά τα παιδιά υπενθυμίζοντάς τους ότι θα είναι παντού όπου κι αν βρίσκονται